

BUGYI NAGYKÖZSÉG

LOCAL AGENDA 21

PROGRAMJA

2016 - 2017

TARTALOMJEGYZÉK

1. . Helyzetelemzés	5
A Local Agenda 21 program	5
A Local Agenda alappillérei	6
2. Háttér, környezet	8
2.1 A terület közigazgatási lehatárolása, területi egységek	8
2.2 Ökológiai viszonyok, védett értékek.....	10
2.3 Jellemző településszerkezet.....	15
3. Társadalmi helyzet	17
3.1 Demográfiai helyzet, tendenciák	17
3.2 Oktatás, képzés.....	23
3.3 Művelődés, kultúra	27
3.4 Nevezetességek, látnivalók	31
3.5 Sport, kikapcsolódás	33
3.6 Egészségügy, szociális ellátás	33
3.7 Közbiztonság	33
4 Gazdasági helyzet	34
4.1 Gazdasági szektorok alakulása.....	34
4.2 Foglalkoztatás, munkaerőpiaci helyzet	36
4.3 Mezőgazdaság	39
4.4 Ipar	40
4.5 Szolgáltatások, kereskedelem	40
4.6 Vendéglátás, idegenforgalom turizmus	41
4.7 Infrastrukturális helyzet	43
5 Környezeti elemek	45
5.1 Levegő	45
5.2 Felszíni és felszín alatti vizek	47
5.3 Hulladék helyzet	48
a. Talaj.....	50
b. Zaj és rezgés	50
5. Helyzetértékelés	53
6.1 SWOT analízis	53
6.1 A SWOT-analízis kiértékelése	57

7	Stratégia	59
7.1	Célállapot	60
7.2	Prioritások	61
7.3	Várható hatások	63
8.	Megvalósítás	65
8.1	Környezeti pillér.....	65
8.2	Társadalmi pillér	67
8.3	Gazdasági pillér	69
9.	Monitoring és visszacsatolás	72
9.1	Célok és indikátorok – Környezeti pillér	74
9.2	Célok és indikátorok – Társadalmi pillér	75
9.3	Célok és indikátorok – Gazdasági pillér.....	76

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Bugyi Nagyközség Önkormányzata a **KEOP-1.3.0-/09-11-2011-0036** kódszámú „Bugyi Nagyközség kútvízeinek kezelése az ivóvízminőség-javítás érdekében” című projekthez kapcsolódóan elkészítette a saját Local Agenda 21 programját.

Így a kötelező vállalás kapcsán létrejött egy olyan hosszú távú helyi program, amely a fenntartható fejlődés elvére épül.

Az önkormányzat nem csak elméletben, hanem gyakorlatban is nagy hangsúlyt fektet a fenntartható fejlődés elveinek érvényesülésére, biztosítására.

A megfogalmazott célok, programok, feladatok végrehajtását a helyi közösségek valamennyi résztvevője és szektora közreműködésével képzei el, és kívánja megvalósítani.

1. . Helyzetelemzés

A Local Agenda 21 program

A fenntartható fejlődést szolgáló optimális célkitűzések, illetve a megvalósítás lépéseinek meghatározásához elengedhetetlen feltétel a település fennálló helyzetének alapos ismerete. A vizsgálati munkarészben részletesen elemezzük az ökológiai, társadalmi és gazdasági adottságokat települési szinten, valamint a kistérségi és regionális összefüggéseket.

A fenntartható fejlődés lokális programja (Local Agenda 21-LA-21) azt célozza, hogy a természet-gazdaság-társadalom hármában úgy teremtsen meg a helyi, kisregionális szinten az összhangot, hogy az a fenntarthatóság hosszú távú elveit szolgálja.

A Local Agenda 21 egy komplex rendszerépítő és- működtető program, amely a fenntartható fejlődésnek arra a szigorú értelmezésére épül, amely a fenntartható fejlődésnek arra a szigorú értelmezésére épül, amely a természeti tőke átváltását gazdasági tőkére csak a bioszféra követelményeit betartva, szigorú határok között tartja megvalósíthatónak, emberi-társadalmi szükségletkielégítőként számba véve a természeti tőkét is.

3. A Local- Agenda 21 (LA-21) alapvető célja:

- o az önkormányzat aktív és cselekvő közreműködésével, a lakosság tevőleges támogatásával olyan program kidolgozása és megvalósítása, amely a fenntartható fejlődés elvére épül.
- o Hangsúlyozni kell azonban, hogy az LA-21 nem azonos a környezetvédelmi programmal, noha anélkül az LA-21 nem teljes.
- o A fenntarthatóság lokális, kisregionális programja komplex program, amely a természeti környezet fejlesztéseivel összhangban tervezi az épített környezet, infrastrukturális rendszer, energiaellátás, közlekedés, hulladékkezelés, agrárium stb. jövőorientált alakítását.

A helyi fenntarthatósági kérdéskörrel foglalkozó tevékenységeket három szintre lehet sorolni:

Az első szintre tartoznak azok a kezdeményezések, amelyek elsősorban a természet megóvására és a környezet állapotának helyreállítására és javítására koncentrálnak. Az ilyen jellegű tevékenységeket környezetvédelmi kezdeményezéseknek nevezhetjük.

A második szintre tartoznak azok a kezdeményezések, amelyek konkrétan utalnak a fenntartható fejlődésre, vagy olyan tág koncepciókat használnak, mint pl. globális ökológia és tükrözik a Brundtland Bizottság elképzeléseit anélkül, hogy a jelentés explicit kategóriáit alkalmaznák. Ezeket, a politikákat illeti a kezdeményezés a fenntartható fejlődés jegyében név.

Harmadik szintre azok a kezdeményezések tartoznak, amelyek konkrétan vonatkoznak az AGENDA 21-re. Az ilyen kezdeményezések tekinthetők Local Agenda 21-nek. Ezek tudatosan követik az Agenda 21 kiegészítésével kapcsolatos, különféle nemzetközi dokumentumokban megfogalmazott szándékokat.

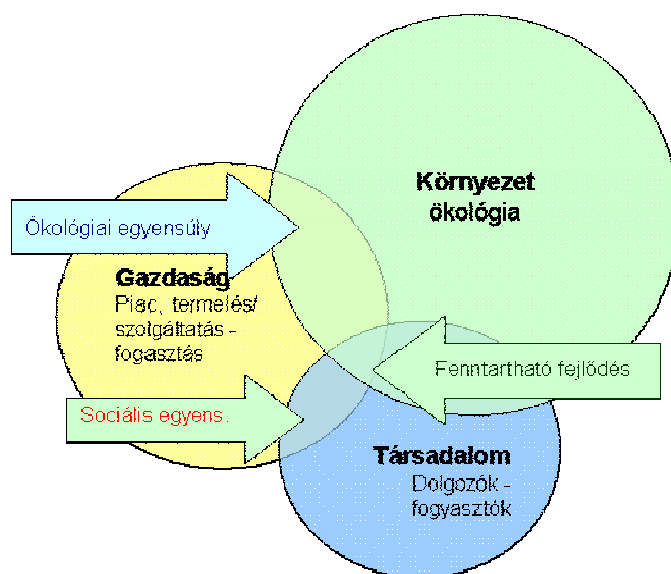
A LOCAL AGENDA 21 PROGRAM

A Local Agenda 21 („Helyi fenntarthatóság programja”), mint arra neve is utal, a fenntarthatóság, illetve a fenntartható fejlődés fogalma köré épül. Ez a fogalom 1987-ben a „Közös Jövőnk” Egyesült Nemzetek Szervezete Brundtland–jelentés publikálásával került be a köztudatba és terjedt el azóta szerte a világon. A fenntartható fejlődés (sustainable development) az Európai Unió környezetpolitikájának egyik fő alappillére, mely olyan fejlődési folyamatot jelöl (földeké, városoké, üzleteké, társadalmaké stb.), ami „kielégíti a jelen generáció igényeit anélkül, hogy csökkentené a jövő generációk képességét, hogy kielégítsék a saját igényeiket”.

A Local Agenda alappillérei

Három fő alappillére épül, melyek:

- gazdasági fejlődés
- társadalmi fejlődés
- és környezetvédelem

1. ábra: Fenntartható Fejlődés modellje

Alapkövetelmény tehát a jövő generáció érdekeinek figyelembevétele a jelenlegi gazdasági-társadalmi-környezeti döntések meghozatalánál oly módon, hogy a gazdasági és a társadalmi tevékenységek összhangban legyenek a természeti követelményekkel.

Az 1972-es „Emberi Környezetről” szóló stockholmi – és egyben első – ENSZ környezetvédelmi világkonferenciát követte az 1992-ben Rió de Janeiro-ban megrendezett konferencia, mely a „Környezet és Fejlődés” jegyében zajlott. Fő dokumentuma az Agenda 21 (Feladatok a 21. századra), mely foglalkozik a Local Agenda 21-el. A következő nagyszabású találkozóra 2002-ben került sor Johannesburgban, mely már a „Fenntartható Fejlődés” címet viselte.

Az Európai Unió jelenleg hatályos VI. Környezetvédelmi Akcióprogramja („Környezet 2010:

Kezünkben a jövőnk!”) az integrativitásra (szakterületi fenntartható fejlődési programokra) helyezi a hangsúlyt, és a módszertani ajánlásokban külön kiemeli a Local Agenda 21-et. A Local Agenda 21 a fenntartható fejlődés, a gazdaság-társadalom-környezet komplex rendszerét foglalja magában. Célja egy olyan hosszú távú helyi program kidolgozása és megvalósítása, mely a fenntartható fejlődés elvére épül, integrálja a gazdasági, a szociális és a környezeti fejlődést. A természeti környezet fejlesztésével összhangban törekszik az épített környezet, az infrastrukturális rendszer, az energiaellátás, a közlekedés, a hulladékkezelés, agrárium, stb. alakítására, fejlesztésére, figyelembe véve a globális és lokális társadalmi érdekeket.

2. Háttér, környezet

2.1 A terület közigazgatási lehatárolása, területi egységek

Régió	Neve:	Közép-Magyarországi Régió
Megye	Neve:	Pest
Kistérség	Neve:	Gyáli
Település	Neve:	Bugyi
	Lakosság száma:	5464
Érintett KÖTEVIFE	Neve:	Közép-Duna Völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi felügyelőség

1. táblázat: Közigazgatási lehatárolás

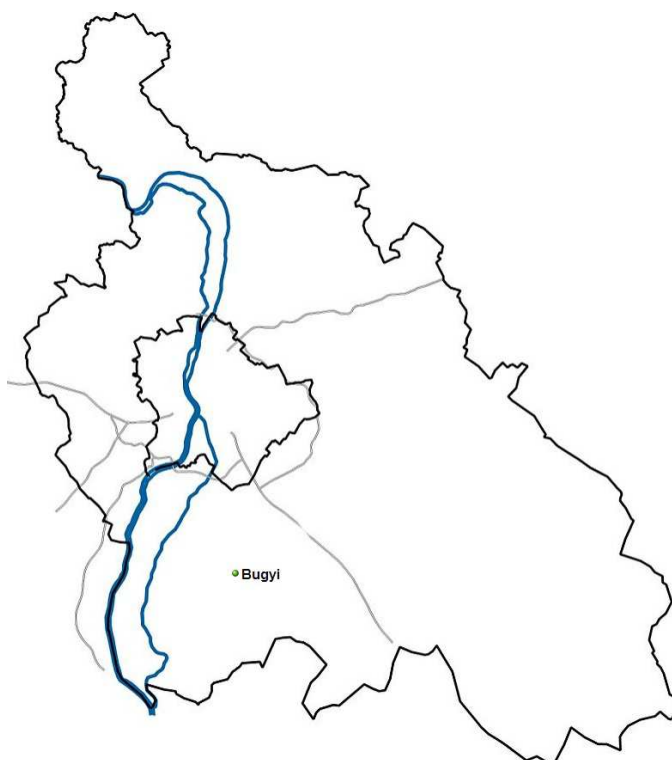
Budapesttől délkeletre, Áporka, Sári, Taksony, Peszéradacs és Kiskunlacháza közt fekvő település.

Az országos főútvonalak és vasutak által nem érintett, 11.558 hektár területű 5149 lakosú nagyközség Budapesttől déli irányban mintegy 30 km-re az Ócsa -Kiskunlacháza és a Taksony - Dabas, - Kunpeszér közötti utak kereszteződésében alakult ki. Északról dél felé mintegy 25 km hosszú, 2-8 km széles sávban elnyúló területen fekszik.

Nagy kiterjedését az magyarázza, hogy a település több középkori falu (Bugyi, Vány, Ráda, Ürbő) és mára elenyészett nevű birtok területét olvasztja magába. A község határa a Csepeli síkság keleti sávját foglalja el, amely itt érintkezik a Pesti hordalékkúp síksággal, a Kiskunsági homokháttal és a Solti síksággal. E kistáj kialakulásában a Duna és annak 1920-as években lecsapolt ősi ága játszotta a főszerepet, melynek hatására különböző típusú talajféleségek alakultak ki. Felszíne így vált színessé, rajta a futóhomok és homok, illetve a tőzegrés és löszös üledék váltogatja egymást. A község határa és speciális mikroklímája - a szikesek és a vízjárta laposok kivételével - jó lehetőséget teremt a szántóföldi gazdálkodáshoz, főleg a zöldségtermesztéshez, ezért Bugyi Nagyközség fontos szerepet játszik a főváros élelmiszerellátásában. A település többi része védett természeti kincsei révén vált jelentőssé. Az ürbői határ délnyugati sávja Közép-Európa második legnagyobb pusztája, a Kiskunsági Nemzeti Park madárelőfordjáról ismert szikes pusztájába illeszkedik, melynek fő ritkasága a legnagyobb testű európai madár, a túzok. A puszta falu felőli részén fekszik az a 9,4 hektáros védett terület, ahol az egykori láprét legszebb növénye, a törpe vagy apró nőszirm nyílik.

2. ábra: Pozíció Magyarország térképén

3. Pozíció Pest megye területén

4. ábra: Gyáli kistérség

2.2 Ökológiai viszonyok, védett értékek

Futóhomokon kialakult réti és kötött homoki talaja jó termőképességű, de délen vizenyős rétek és szikesek váltogatják egymást. A térség ezen részén sorjázó buckákat-még bő száz éve is csak csónakon lehetett megközelíteni, a folyók szabályozása azonban elindította a szikesedést, melynek következtében kialakult a mai értelemben ismert Kiskunság. A község délnyugati része a Kiskunsági Nemzeti Park védett szikes pusztáihoz tartozik. Növény-, rovar- és madárvilágának legértékesebb, ritka faja a tűzok, valamint a törpe nőszirm, melynek állományát megyei határozattal védik. Bugyi Nagyközség közigazgatási területének majdnem fele a Natura 2000 védelem alatt áll. A védett területek a lakott területtől indulnak, tehát belterületen is találhatók Natura 2000-es területek. (Sportpálya mögötti területek). Ez alapján a közigazgatási terület déli része teljes védelem alatt áll. Ezen belül vannak kiemelt jelentőségű magterületek és pufferterületek illetve ökológiai folyosó övezetek. Ilyen *a kiemelt jelentőségű különleges természet megőrzési terület* a Kiskunsági Nemzeti Park igazgatósága kezelésében lévő Felső- Kiskunsági Szikes Puszta (HUKN20001), mely a déli tájszerkezeti egység jelentős területét érinti.

5. ábra: Szikes puszta szikpadkákkal

A Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék (HU KN 10001) *különleges madárvédelmi területének* egy része is Bugyi nagyközség közigazgatási területére esik. A madárvédelmi területre teljes egészében ráfed az élőhelyvédelmi terület, továbbá az ex lege védett lápok és szikes tavak. Maga a projekt nem érinti a védett területeket.

Turján-vidék

A Turján-vidék négy kistáj, a Pesti hordalékkúp síkság, a Csepeli-sík, a Pilis-Alpári homokhát és a Kiskunsági homokhát találkozásában helyezkedik el.

6. ábra: A Turján vidék logója

Jellemzője a homokhátságba mélyedő teknőrendszer, mely a Duna egykori hordalékán alakult ki. A változó méretű és alakú mélyedések gazdag lápvilágnak adnak otthont, míg a homokhátak száraz környezeti adottságai közt pusztagyeppek alakultak ki.

A Turján-vidék vegetációját állandóan ható, részben spontán, részben emberi hatások következményeként jelentkező folyamatok alakítják. A területen jellegzetes hidrogeológiai képződmények az emberi beavatkozás, elsősorban a kavicsbányászat (ócsai kavicsbányató) és a tőzegkitermelés (Ócsai Öregturján, kakucsi lápok)

következtében kialakuló lápteknők és állóvizek.

A terület növényzete az élőhelyek sokszínűsége miatt igen gazdag, részben lápi, részben homoki növényzet, valamint az ezek között kialakult átmenetek borítják a felszínt.

A Turján-vidék jellegzetes képét kialakító különféle láprétek védett növényei között említhető a szibériai nőszirm és a fokozottan védett vidrafű.

7. ábra: Szibériai nőszirm

8. ábra: Vidrafű

Az itt található nagy számú kosborféle populációja országos viszonylatban is kiemelkedő értéket képvisel.

Rendkívül fajgazdag az Ócsai Tájvédelmi Körzet, illetve a Dabas község határában

elhelyezkedő üde rétek zöme; a legtöbb védett lápi növény előfordulása ehhez az asszociációhoz kötődik, pl.: szúnyogglábú bibircsvirág, buglyos szegfű, kornistárnics, mocsári nőszőfű.

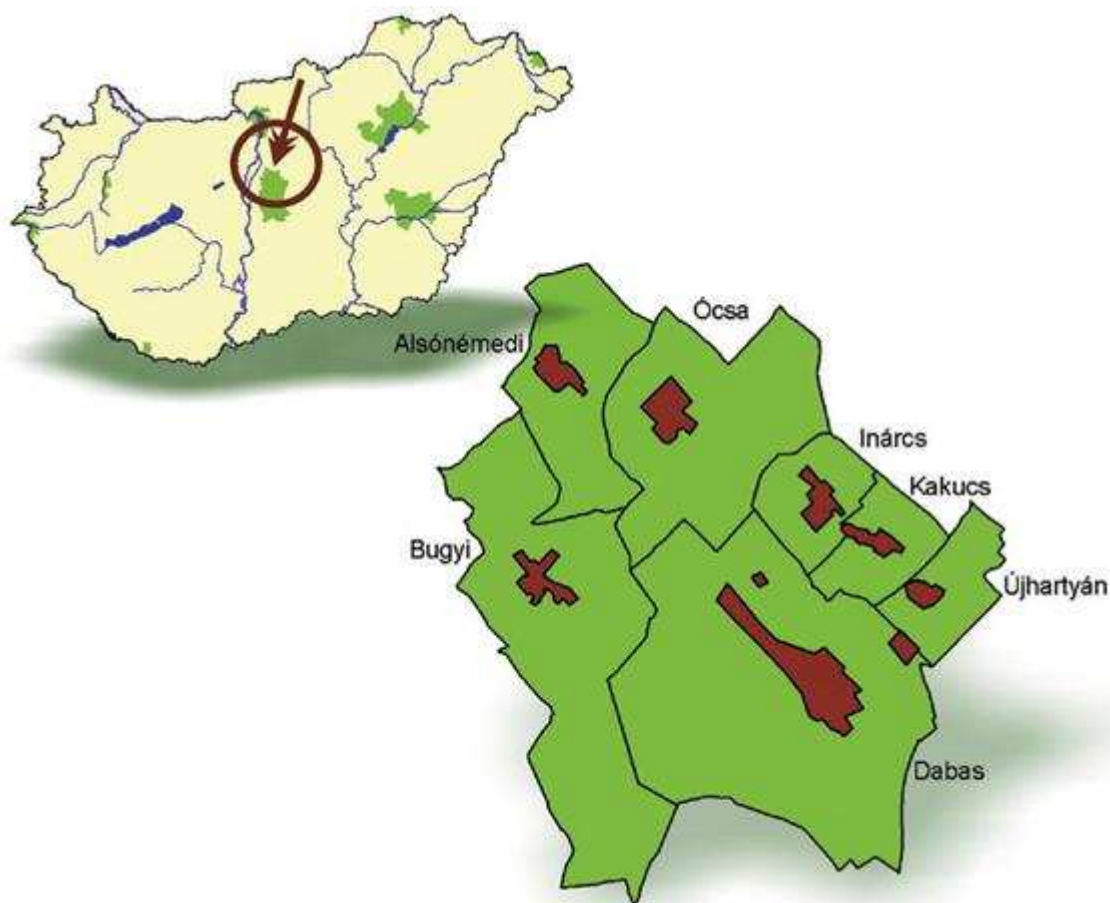
9. ábra: Buglyos szegfű

A Turján-vidék területén kis kiterjedésben előforduló homokpusztagyepek többségét mezőgazdasági művelésbe vonták, de néhány védett faj még megtalálható rajtuk, így a homoki vértő, a fekete kökörccsin vagy a homoki kikerics.

A terület állatvilágából kiemelkedő fontosságú a rendkívül veszélyeztetett és fokozottan védett parlagi vipera populációja, amely Dabas térségében él.

A Turján-vidék egy része nemzetközi madárvédelmi egyezmény hatálya alá tartozik. Számos védett (szürke gém, búbos, nádirigó) és fokozottan védett (bölömbika, vörösgém, nagy kócsag, fehér gólya, fekete gólya, haris, hamvas rétihéja) madárfaj előfordulását regisztrálták. Az emlősök közül külön kiemelendő a fokozottan védett vidra előfordulása.

A Turján-vidék ÉTT Pest megye déli részén helyezkedik el, Alsónémedi, Ócsa, Bugyi, Dabas, Kakucs, Inárcs és Újhartyán települések közigazgatási határában.

10. ábra: Turján-vidék ÉTT mintaterület

Az ÉTT rendszer bevezetésével a legfőbb cél a térségre jellemző változatos élőhelyszerkezet megtartása, és az ehhez kapcsolódó hagyományos gazdálkodási formák jövedelmezőségének javítására. A célok elérését szolgáló gazdálkodási rendszerek, támogatott tevékenységek, választható szántóföldi és gyepgazdálkodási előíráscsomagok és az azokhoz kapcsolódó kifizetések az alábbiak.

a) Szántóföldi művelés

- Gazdálkodási előírások:
 - a termesztendő növények köre: kalászos gabona, pillangós vagy takarmánynövény, kisparcellákon zöldség (elsősorban hazai tájfajták), gyógy- és fűszernövények;
 - műtrágyázni tilos, helyette almos szerves trágyát, zöldtrágyát, illetve komposztot lehet használni;

- gyomirtás csak mechanikai úton végezhető;
- csak környezetkímélő, gyorsan elbomló (sárga és zöld kategóriás) szelektív növényvédő szereket lehet használni;
- zöldségfélék termesztése esetén hazai nemesítésű fajtákat kell használni;
- nem szabad új víznyerő helyeket kialakítani;
- a kisparcellás szántókon öntözőrendszer nélküli öntözést szabad csak alkalmazni.

b) Gyephasznosítás üde réten és kaszálón

- Gazdálkodási előírások:
 - kaszáláskor a teljes terület 20%-át szabálytalan, foltszerű mintázatban meghagyva, évente váltakozó területrészeket kaszátlanul kell hagyni;
 - csak kaszálás lehetséges, a legeltetés nem megengedett;
 - tilos a jelentkező felszíni vizek elvezetése és a talajvízszint mindennemű csökkentése;
 - szükség esetén a becserjésedett részeket a vegetációs időszakon kívül szárazúzóval meg kell tisztítani, amelyet a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatósággal egyeztetni kell;
 - a lekaszált növényi részeket 30 napon belül el kell távolítani a gyepről;
 - új utak létrehozása vagy a meglévők szélesítése nem megengedett.

2.3 Jellemző településszerkezet

Bugyi Nagyközség a Közép-magyarországi Régióban, a Duna-Tisza közén, a Csepeli síkság keleti részén, a Duna árterében fekszik.

A Gyáli kistérségben lévő, országos főútvonalak és vasutak által nem érintett Bugyi Nagyközség 11 558 hektár területű, Budapesttől déli irányban mintegy 30 km-re az Ócsa –Kiskunlacháza és a Taksony – Dabas, - Kunpeszér közötti utak kereszteződésében alakult ki. A település közigazgatási területe Északról Dél felé mintegy 25 km hosszú, 2-8 km széles sávban elnyúló területen fekszik.

A település közigazgatási területe két egymástól elkülönült belterülettel rendelkezik:

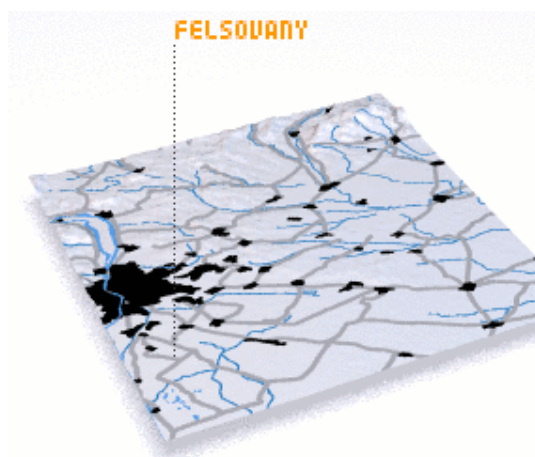
Bugyi – Központi belterület

11. ábra: Bugyi Község műholdas képe

Bugyi Felsővány (a központi belterülettől 5 km-re ÉNY-ra helyezkedik el.)

Közigazgatásilag Bugyihoz tartozik még a településtől 8 km-re DK irányban található Ürbőpuszta is.

12. ábra: Felsővány

Település szerkezetében egy alföldi település minden jellemző egysége megtalálható, az eredetileg fésűs elrendezésű házsorokból álló település (idővel) sűrűn beépült utcákkal, lakóegységekkel gazdagodott. Határának feltűnően (ezért igen változatos földrajzi képletekkel leírható) nagy kiterjedése annak következménye, hogy négy középkori falu területét olvasztja magába.

3. Társadalmi helyzet

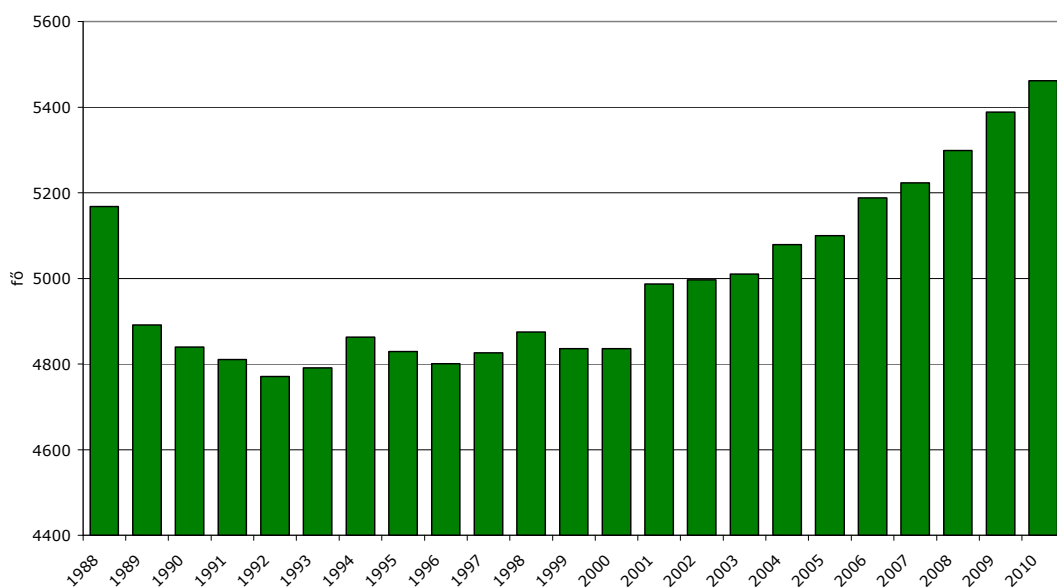
3.1 Demográfiai helyzet, tendenciák

A demográfiai helyzet alapadatai

Település neve: Bugyi	központi belterület	egyéb belterület	külterület	összesen
Lakosszám (fő)	4743	190	529	5464
Lakások száma (db)	1676	74	130	1763
Vízbevezetések száma (db)	1633	75	30	1708
Előforduló besorolások	lk1, lk 2, lf 1, lf 2, vt1, vt2, Z1, Gksz 1, Gip, Kt, Ev	Lf 1,	Má,Eg,Ee, Kb,Mk,Kmg2,Vb, Vtó,Gksz1, Gksz2,Mko 0,Mko1, Ksz,Pip1, Khu,Lk	

Bugyi település lakosságának népességszáma, meghaladj a 5000 főt (5200 fő), ezzel a nagyközségek kategóriájába sorolható.

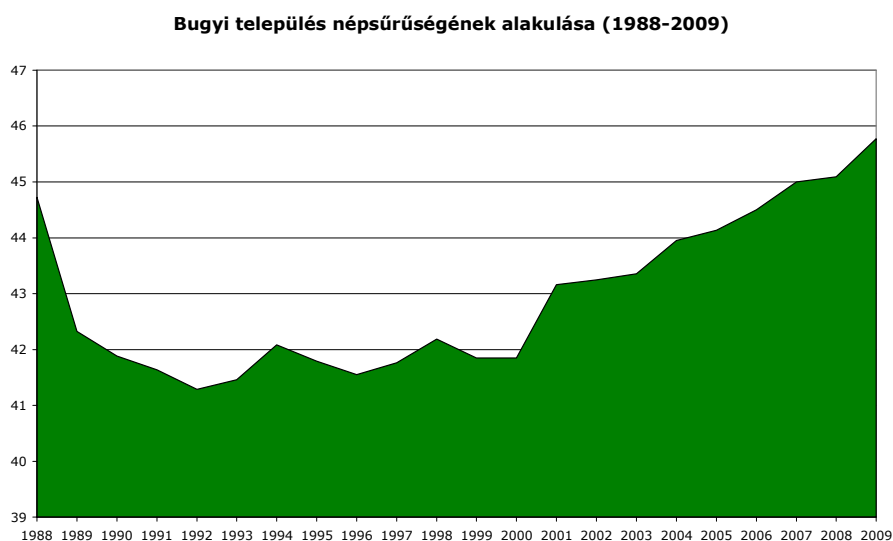
Bugyi állandó lakosság számának változása 1988-2010

14. Ábra (Népszámlálási adatok)

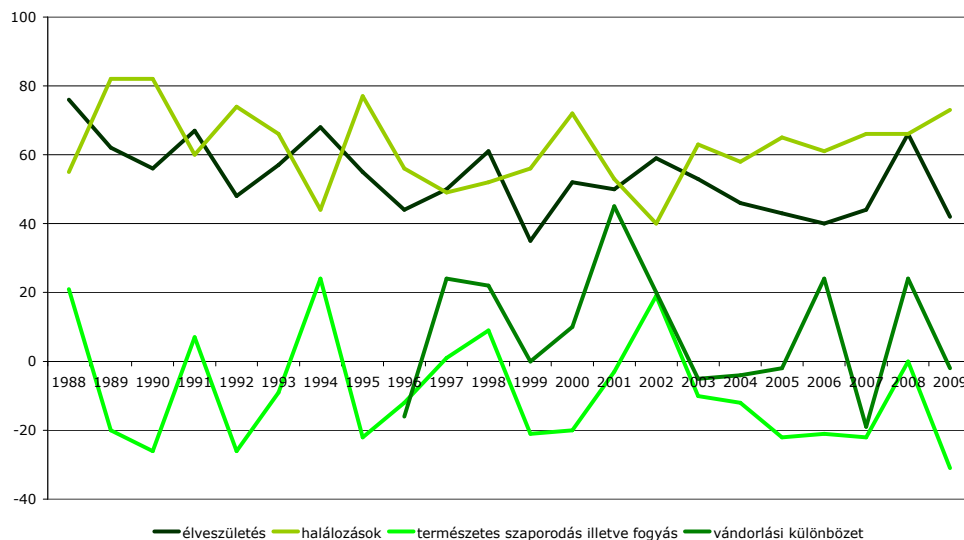
A község népességszámának időbeli alakulását, az 1. ábra mutatja be, melyről leolvasható, hogy a népességszám emelkedést mutat, ugyanakkor ez nem folyamatos. 1988-ban (5168) a lakosság száma közel azonos volt a mai értékkel (5289 fő), majd hirtelen erőteljes csökkenés indult be a településen a lakosság számát illetően. Ez a folyamat egészen 2001-ig tartott, amikor is a település lélekszáma alig haladta meg a 4800 főt. Mindez azzal magyarázható, hogy a kor gazdasági-társadalmi változásai, azon belül is elsősorban a munkahelyek elvesztése a népességet, a jobb megélhetés érdekében, másik településre vagy elsősorban Budapestre vonzotta. Ezek után egy folyamatosnak mondható növekedés indult el a lakosság népességszámát figyelembe véve, egészen 2010-ig amikorra is a település lakosságszáma elérte a 5464 főt. Az említett időszakban, tehát 2001 és 2009 között 475 fővel laktak többen a településen, mint azt megelőzően. Tehát elmondható, hogy a település lakóinak száma folyamatos emelkedő tendenciát mutat 2001 után, ami növekvő ivóvízfogyasztást jelent.

15. Ábra (Népszámlálási adatok)

Bugyi népsűrűsége a népesség számbeli változásával szorosan korrelációt mutat, hiszen ahogy emelkedett a lakosság száma, úgy emelkedett ezzel együtt a beépítettség, a laksűrűség. Az 1987-es 44 fő/km²-ről napjainkra 45 fő/km²-re emelkedett, tehát a település laksűrűsége emelkedett. Mindezek mellett azonban meg kell jegyezni, hogy megyei szinten igen alacsonynak mondható a népsűrűség, ami nem a település alacsony lakosság számával, és relatív lakósűrűségével magyarázható, hanem a külterületek magas arányának.

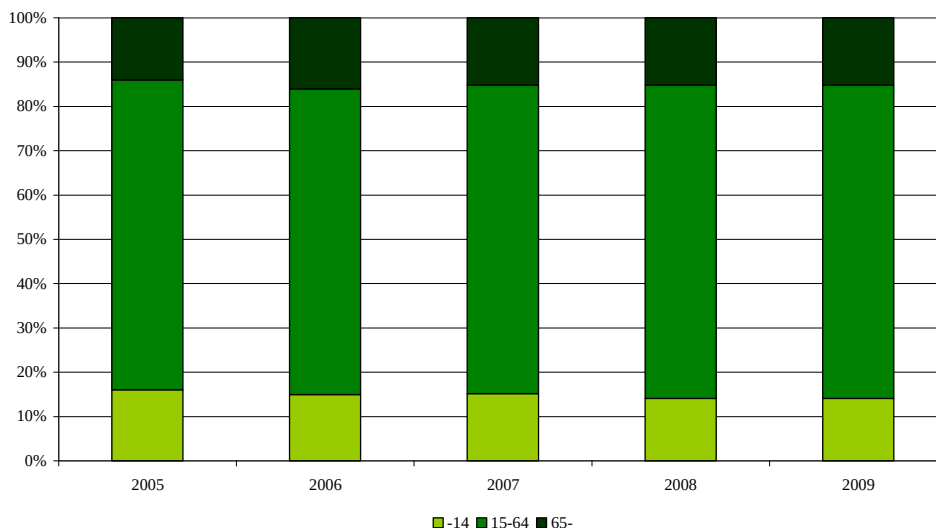
Bugyi település népességének népmozgalmi adatai, 1988-2009

16. ábra

Bugyi település népmozgalmi adatai az országos tendenciával megegyeznek, azaz a halálozások száma felülmúlja az élve születések számát (2. ábra). Ugyanakkor a település lakosságának száma mégsem csökkent, mint ahogyan a népmozgalmi adatoktól várhatnánk, és ennek elsődleges oka a településre beköltözők számának változása. A kívülről újonnan érkező beköltözők a településre elsősorban 1997-1999 között érkeztek a településre, valamint a 2001 és 2003-es esztendőkből is nagyobb arányban költöztek a településre, melynek hatására a település elérte eddigi legnagyobb népességszám értékét, 5200 fő fölé emelkedett. Bár a település nem tartozik a fővárosi agglomerációhoz, de annak közelsége, a település jó megközelíthetősége, valamint a településen tervezett fejlesztéseknek köszönhetően mindenképpen számítani lehet arra, hogy az újonnan beköltözők között jelentősebb mértékben meg fog emelkedni a Budapestről kiköltözők aránya.

Bugyi korszerkezete, 2005-2009

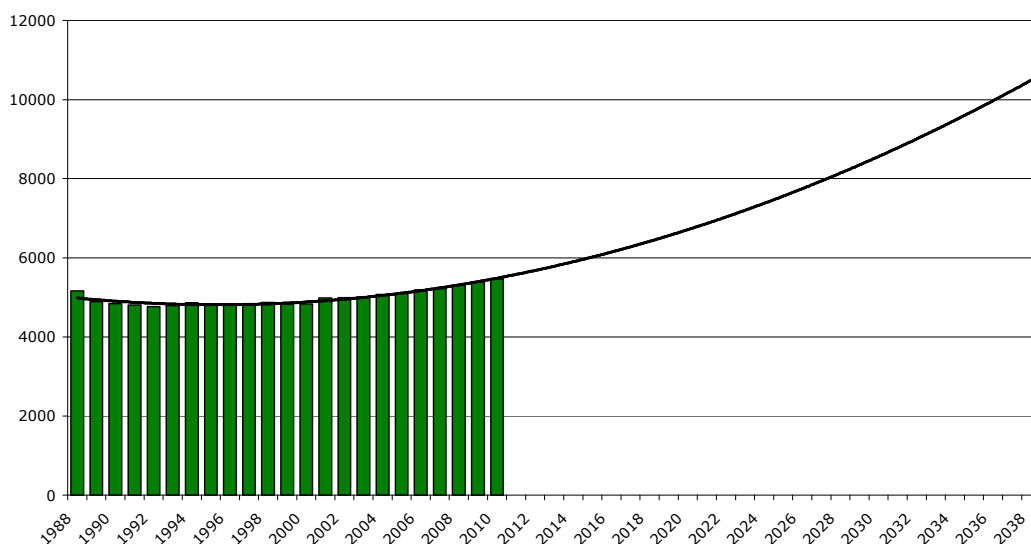

17. ábra (Bugyi korszerkezete, 2005-2009)

Bugyi lakosságának korszerkezetéről elmondható, hogy a lakónépesség körében az idős korúak aránya emelkedett 2005-höz viszonyítva 2009-re (14%-ról 15%-ra), ugyanakkor az aktív korú lakosság száma stagnált, mely mindenképpen kedvező a település fejlődésére nézve. Ez az a korosztály, amelynek munkavégző képessége a legnagyobb, gazdaságilag aktívnak tekinthetőek, valamint a gyermekvállalás, gyermekszülés is ehhez a korosztályhoz köthető. (3. ábra) Ez a kedvező kép elsősorban a már korábban említett bevándorlásnak tulajdonítható elsősorban, hiszen a migrációs tevékenységben elsősorban ezen korosztályú generációk vesznek részt. A 14 korév alattiak száma viszont csökkent, mely szintén az országos trenddel mutat kapcsolatot (16%-ról 14%-ra).

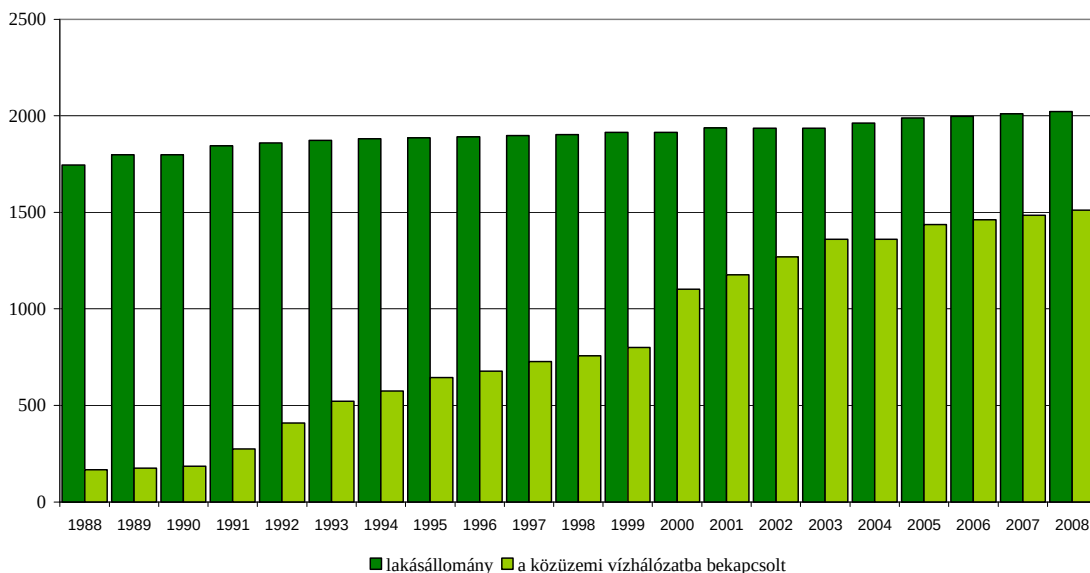
**Bugyi népességének számbeli változása a és várható jövőbeni alakulása
(1988-2038)**

18. ábra (Népszámlálási adatok)

Bugyi népességének várhatóan tovább fog emelkedni a lakossága. Leginkább a további beköltözésekre lehet számítani, megmarad a családi házas építkezési forma, hiszen maga a település vonzza a Budapestről és a környező településekről beköltözőket. A város lakosságának száma 2015-re elérheti a 6000 főt. Mind ezeket ha figyelembe vesszük, indokolttá válik a projekt megvalósítása, hiszen a növekvő népesség növekvő, nem kellően tiszta ivóvíz fogyasztást von maga után. Ugyanakkor mindenképpen szükséges megjegyezni, hogy a 30 éves előrejelzés a népesség számának alakulásában matematikai módszeren alapszik, nincsenek figyelembe véve a társadalmi folyamatok hatásai a népességszám alakulására, így ezt kellő kritikával kell figyelembe venni. Általánosságban elmondható, hogy csak középtávon nyújt megfelelő biztonsággal helyes jövő képet.

A lakásállomány alakulása, és a közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakások számának változása, 1988-2006

19. ábra

Bugyi lakásállományának és ezzel a háztartások számának változása követi a népesség számbeli változásait, tehát folyamatos az emelkedés (5. ábra). Az ábráról jól leolvasható, hogy a közüzemi vízhálózat nagyobb arányú kiépülése igen későn indult meg a településen. Bugyin a vízhálózat kiépítésével kapcsolatos munkálatok 1990 októberétől kezdődtek meg. Felállították a víztornyot, és folyamatosan kezdték lefektetni a vezetékeket a település területén. A vízmű átadására 1994-ben került sor. A rákapcsolódott lakások száma folyamatosan növekedett/növekszik. 1996-tól az újonnan épített lakások mindegyike rendelkezik már vezetékes vízzel. A vízvezeték-hálózat hossza a településen 35 km. 1999-ig csupán 41% körül mozgott a közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakások aránya, napjainkra azonban ez az érték 80%, 2010-ben. Ez a folyamat is alátámasztja, hogy a projekt megvalósulásra szükség van a településen, hiszen az egészségügyi szempontból nem megfelelő víz egyre több lakásba és így emberhez jut el.

A projekt megvalósítása nem érint a 64/2004 (IV.15) Korm. rend. 3. sz. melléklete alapján hátrányos helyzetű kistérséget, valamint a 240/2006 (XI. 30) Korm. rend. 5. sz. melléklete alapján önhibáján kívül hátrányos helyzetű önkormányzat területét. A terület nem érint természetvédelmi területet, és sérülékeny vízbázist.

3.2 Oktatás, képzés

Bugyi Nagyközség Önkormányzat által fenntartott általános iskola a rendszerváltozást követően 1990. decemberében vette fel Kazinczy Ferenc nevét. Programjában bekövetkezett változások: 1992-ben lépéseket tettek a számítástechnika és az idegennyelv-oktatás kiterjesztésére, létrehozták az átlag feletti tanulók elismerésére az Eminens Alapítványt, népzenei tagozatot szerveztek, 1994/95-ös tanévtől pedig rajz tagozaton is megkezdődött a képzés. 1997-ben nyert pályázati pénzből és az Önkormányzat saját forrásából a régi épület felújítására, bővítésre került sor. Az iskola 8 tanteremmel 1200 m²-es tetőtérrel bővült, a belső udvar díszes kőburkolatot kapott. (Az ünnepélyes átadásra 1999. októberében került sor.) Az iskola 1997-től alapfokú művészeti oktatást is végez.

Az általános iskolában (**Kazinczy Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény**) is kiemelt elemként jelenik meg a környezeti nevelés a tantervben és nevelési programban. Az iskolában a jeles környezetvédelmi napok köré versenyeket, vetélkedőket, programokat szerveznek, a közútkezelő munkáját segítve rendszeres szeméthyűjtő akciókat tartanak. Az iskolások részt vesznek a községek tavaszi takarításában, papírgyűjtésben, az iskola környéki zöldfelületek fenntartásában.

Beleznay János Református Általános Iskola

Az egyházi ingatlanok 1992-ben kezdődő tulajdonjogi rendezése során 1994-ben vetődött fel a református iskola újjászervezése. A presbitérium és az önkormányzat együttműködése eredményeként az egyház visszakapta a Templom utcai régi iskolát. A református egyház által 1995-ben alapított egyházi iskola a falut betelepítő és az egyházközséget megalapító Beleznay János nevét vette fel. Az iskola 1995 őszén egy évfolyam egy osztályával indult el, azonban a folyamatos növekedés következtében szükségessé vált az intézmény bővítése. A munkálatok 2000. novemberétől 2001. augusztusáig tartottak, melynek eredményeként az épületegyüttes négy 25 m²-es tanteremmel és egy korszerűen, internet csatlakozással felszerelt informatikai szaktanteremmel gyarapodott. Fokozatos feltöltésével a 2001/2002-es tanévben már 24 nevelőt foglalkoztatott, melyből 12 pedagógus főállású alkalmazásban áll. A pedagógiai munkát segítő munkakörben 6 fő dolgozik. Tanulólétszámuk a tanév végén 163 gyermek, s számukra ugyancsak művészeti nevelést biztosít.

Az iskolai nevelés során kiemelten kezelt területek:

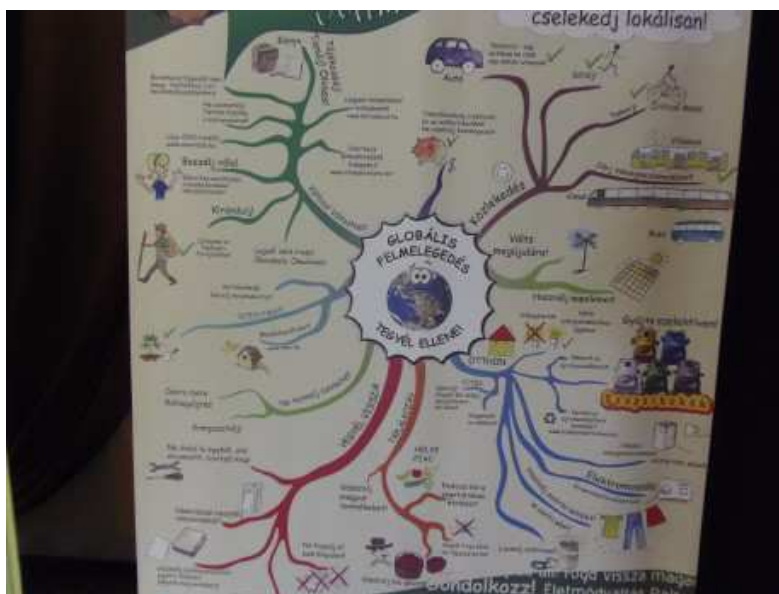
1. az egészséges életmódra nevelés, integráció

A gyermekek az iskolában tartózkodásának egész ideje alatt érvényesül az egészséges életmódra nevelés, így a gondozásban, étkezésben, mozgásfejlesztésben és a szabad játék során. Törekszünk arra, hogy a gyermekek biztonságos és egészséges körülmények között éljenek. Nyitottak és elfogadóak vagyunk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrációjára. Úgy tartjuk, hogy ez az életszakasz meghatározó a másság elfogadásának képességére. Sajátos nevelési igényű ill. fogyatékkal élő gyermekeink az egészséges gyermekekkel együtt, azaz integrálódva nevelődnek.

2. környezetvédelemre nevelés

A környezet megismerésére nevelés során, mely egyik foglalkozási területünk, kihangsúlyozódik az ember környezetének védelme, ennek módjai. A jövő nemzedékének nevelésében ez elengedhetetlen fontosságú terület.

Számos zöld rendezvényre kerül sor a településen. Néhány ezek közül:

20. ábra: 2012.05.25-06.01 Zöldülj! Fordulj! Környezetvédelmi kiállítás

2011. szeptemberében megrendezésre kerülő Zöld Rendezvény keretében az iskolások ellátogattak a helyi Vízműbe, ahol részletes felvilágosítást kaptak az ivóvíz helyzetéről, minőségéről, és a víztisztítás folyamatáról. Ezt a rendezvényt azóta minden évben megrendezik a településen.

21. ábra: Látogatás a vízmű területén

2013. A VÍZ éve, azért az idei Víz Világnapján, március 22.-én tartandó zöld rendezvényen különös fontosságú lesz a program.

22. ábra: A 2013.-as Víz Világnapja logó

	2010	2012	2014	2016
Általános iskolai osztályok száma	8	8	24	24
Általános iskolai főállású pedagógusok száma	27	26	26	31
Általános iskolai tanulók száma	390	410	427	445
Napközis tanulók száma	112	139	79	48
Vidékről bejáró általános iskolai tanulók száma	12	14	15	14
Számítógépek száma a közoktatási intézményekben	30	30	30	30

1. táblázat: Általános iskolai oktatással kapcsolatos fontosabb adatok

A környezettudatosságra való nevelés már az óvodában elkezdődik: kiemelt szerepet kapnak a környezetvédelmi jeles napok, a mindennapos tevékenység részei a kertészkedés, komposztálás, a települési környezet megismerése és a szűkebb környezet védelme.

Napköziotthonos Óvoda

Egy központi (Napraforgó) és két tagóvoda – Katica – Bóbita

	2010	2012	2014	2016
Óvodai férőhelyek száma	175	175	175	175
Óvodába beírt gyermekek száma	173	168	149	152
Óvodai csoportok száma	7	7	7	7
Főállású óvopedagógusok száma	14	14	14	14
Óraadó logopédus	1	1	1	1
Gondozónők száma	11	11	11	11

2. táblázat: Óvodai neveléssel kapcsolatos fontosabb adatok

3.3 Művelődés, kultúra

Bessenyei György Művelődési Ház és Könyvtár, IKSZT

A kilencvenes években helyreállított és átalakított régi vendéglő épületében eredményesen munkálkodik a Bessenyei György Művelődési Ház szakembergárdája.

23. ábra: Bessenyei György Művelődési Ház

Az országos híró Népzenei Műhely mellett itt kaptak otthont a néphagyomány-ápoló művészeti csoportok.

24. ábra: Bugyi Népdalkör

25. ábra: Kispántlika Énekegyüttes

26. ábra: Borsóvirágocska Énekegyüttes

27. ábra: Parlagi Renáta

Színvonalas programot valósít meg a művelődési házba integráltan működő községi könyvtár, mely a faluban született Fazekas Jenő nevét viseli - egyúttal unikális könyvtári hagyatékát gondozza -, aki mint világhírű nyelvész írta be nevét a tudomány történetébe.

Fazekas Jenő (1906-1979): A finnugor nyelvész 1906. március 21-én született Bugyin egy földműves családban. Érettségi után a debreceni Tisza István Tudományegyetemen bölcsészhallgatóként tanult tovább. Finnországi ösztöndíjat kapott, majd a helsinki egyetemen végzett nyelvészeti tanulmányokat. 1937-1941: a tartui egyetem magyar rektora, majd 1958-ig a helsinki egyetem magyar rektora volt. Ezt követően Uppsalába költözött ahol haláláig az egyetem Finnugor Intézetének megbízott előadója volt.

A mintegy 550m²-en helyet kapott a községi könyvtár közel 23 ezer kötetes könyvállománya, a Fazekas Jenő hagyaték, a közösségi internet hozzáférés (eMagyarország Pont). A közösségi színterek közművelődési programok, amatőr művészeti-, és civil közösségek, képzések, csoportfoglalkozások, kiállítások helyszínei is egyben.

A ház szándékaink szerint bárki számára találkozóhely is, és a kötetlen beszélgetések, olvasgatások színtere is egyben.

- **2012.03.17. Népzenei találkozó**

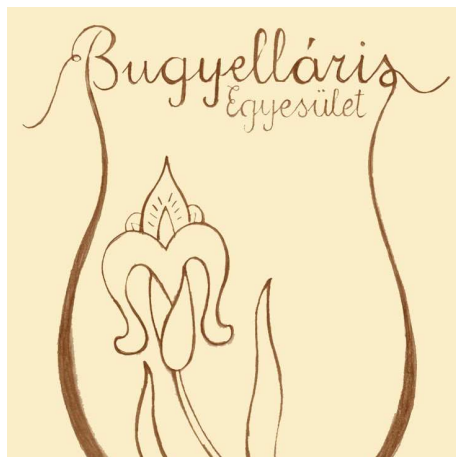

28-29. ábra: Népzenei találkozó

- **V. Kruplifesztivált**

Minden év szeptember első hétvégéjén megrendezésre kerül a Kruplifesztivál Bugyi Nagyközség Önkormányzata és a Bugyelláris Egyesület szervezésében.

30. ábra: Bugyelláris Egyesület logója

31. ábra: V. Kruplifesztivál

Kísérő programok: zöldségfélék kiállítása és vására, veterán- és modern munkagépek kiállítása, termésbábok kiállítása helyi alkotók kiállítása.

32-33. ábra: Krumplifesztivál, 2012

- **2015. október 10. Szüreti felvonulás**

34-36. ábra: Szüreti felvonulás

Legjelentősebb alapítványok és civil szervezetek:

- Bugyi Nagyközségért Közalapítvány
- Bugyi és Térsége Gazdakör
- Őszi Fények Nyugdíjasklub
- Bugyelláris Hagyomány és Értéktörző Egyesület

3.4 Nevezetességek, látnivalók

"Szégyenkő": Római kori kőoszlop, melyet felirata szerint a református egyház 1783 és 1824 között szégyenkőnek használt.

37. ábra: SZÉGYENKŐ

Beleznay kastély: Bugyi község legrégebbi építészeti emléke ez a barokk kúria, melyet Beleznay János (Mária Terézia egykori tábornoka) építtetett az 1730-as években. Ez volt Beleznay első lakhelye. Az átépítések és a bontások miatt eredeti jellegzetességét szinte teljesen elvesztette, de a település önkormányzata mindent elkövet azért, hogy egykori arculatát visszanyerje az épület.

Római Katolikus Templom: Szent Adalbert tiszteletére szentelt barokk templom (épült: 1761-1763)

38. ábra: Római katolikus templom

Református templom: Egytornyú barokk épület

39. ábra: Református templom

Borzaspusztai templom romjai

40. ábra: Borzaspusztai templom romjai

3.5 Sport, kikapcsolódás

A településen a sportot versenyszerűen vagy amatőr módon, kikapcsolódásként művelők köré is több egyesület, klub szerveződött. Legjelentősebb:

- Balfék SE
- Bugyi Amatőr Sportegyesület
- Bugyi Sportegyesület
- GYURO TEAM
- Lovas Egyesület
- Dózer Rallye Team

3.6 Egészségügy, szociális ellátás

Az egészségi állapot szoros összefüggésben van a szociális helyzettel, így ezek együtt kerültek elemzésre.

Működő házi orvosok száma	3
Működő házi gyermekorvosok száma	1
Fogorvosi rendelő	1
Házi orvosi szolgálathoz tartozó körzeti ápolónők száma	3
Betöltött védőnői álláshelyek száma	3
Gyógyszertárak száma	1

3. táblázat: Egészségügyi ellátásra vonatkozó adatok

3.7 Közbiztonság

A községben polgárőrség működik.

Az egyesület fő célja:

- Bűncselekmények megelőzése és vagyonvédelem érdekében önkéntes tevékenységet kifejtő helyi lakosok összefogása, rendszeres tevékenységük összehangolása.
- A lakosság biztonságérzetének növelése, lakóközösségi kapcsolatok erősítése.

4 Gazdasági helyzet

4.1 Gazdasági szektorok alakulása

A település a fejlődés irányát a kertvárosi környezet kialakításának céljába állította. Kényelmes, a kor színvonalának megfelelően közművesített, jó ellátással, jó közlekedéssel bíró település létrehozását tartja elsődlegesnek. A község hosszú távú fejlődése nem nélkülözheti a népességmegtartó képesség javítását, és ezzel együtt az itt keletkező jövedelmek megtartását, bővítését. Ennek egyik eszköze a helyi gazdaság fejlesztése, a működésre és a fejlesztésre fordítható források helyes arányának megteremtése. Az infrastruktúra fejlesztés alapvető szempontja, hogy legyen tere a gazdaság, a kereskedelem, a szolgáltatások fejlődésének. Az ipari üzemek, telephelyek infrastrukturális feltételeinek biztosításán belül az érintett társaságokkal és mezőgazdasági vállalkozókkal együttműködve fejlesztjük az ipari és gazdasági területek úthálózatát.

A település gazdasági helyzete elfogadható, de jóval elmarad a lehetőségeitől. Vállalkozási tevékenység a településen belül szolgáltatás jellegű. Jelentősebb termék előállítási tevékenység, a tanyakörzetben mezőgazdasági tevékenység, kis mértékben a családi gazdaságok terméke. A legnagyobb foglalkoztató cégeket az alábbi táblázatban foglaltuk össze.

Cégnév	Főbb tevékenységi kör	foglalkoztatottak száma
OBO Bettermann Hungary Kft. OBO Bettermann Hungary Ipar és Kereskedelmi Kft. (465 fő) OBO Bettermann Kereskedelmi és Szolgáltató (22 fő)	kapcsolók gyártása BS Tranziens túlfeszültség- és villámvédelem KTS Kábeltartó rendszerek BSS Tűzálló és funkciótartó kábeltartó szerkezetek LFS Vezetékelrendezési rendszerek EGS Beépíthető szerelvények UFS Padló alatti rendszerek	487 fő
Hunland Trade Kft. Hunland Trade Kft. (66 fő) Hunland Trans Fuvarozási Kft. (47 fő) Hunland Dairy Kft. (23 fő)	Élő állat exporttal foglalkoznak	136 fő
Cosinus Gamma Kft.	Terményszállítás	59 fő
Lasselsberger- Knauf Kft.	Nemesvakolat gyártás	45 fő
KK Kavics Beton Kft.	Térkövek, magasépítési elemek ill. útszegélyek gyártása mellett	37 fő

Cégnév	Főbb tevékenységi kör	foglalkoztatottak száma
	a német BIRCO cég vízvezetési rendszereinek értékesítésével is foglalkoznak Transzportbetonyártás	
Szatmári Transporter	Szállítmányozás	29 fő
Busped Kft.	Kavicsbányászat-osztályozás, - értékesítés, házhozszállítás - gyepszőnyeg előállítása park és sportcélokra egyaránt.	27 fő
JÁ –KÓ Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Zöldáru csomagolása	26 fő
Trade Farm Kft.		25 fő
Minőségi Kavics Kft.	Kavicskitermelés, kavicsosztályozás	19 fő
Duna-Bet Kft.	Építési betontermék gyártása Korrozióvédelem, betonelemgyártás	19 fő
Prok-Sa Kft.	Zöldáru csomagolás	19 fő
Kavics Union Kft.	Kavicskitermelés, kavicsosztályozás	18 fő
V+V Kft.	Szinterezés (Sztatikus pórszórással foglalkoznak.)	17 fő
Tesbu Kavics Kft.	Kavicskitermelés, kavicsosztályozás	15 fő

	Működő vállalkozás összesen
2007	260
2008	325
2009	358
2010	371
2011	373
2012	381
2013	189

4. táblázat

A gazdasági vállalkozások relatív sűrűsége terén Bugyi helyzete átlagosnál jobbnak tekinthető az ugyanilyen nagyságrendű, többi Pest megyei településhez viszonyítva.

Kavics Beton: Egy több mint 50 éves tapasztalattal rendelkező német cég leányvállalataként jött létre a KK Kavics Beton. Lendületes, dinamikus léptekkel haladtunk, hogy a megbízhatóság, tisztességes üzletpolitika és állandó magas minőség mérföldkövei mentén érjük el céljainkat.

OBO Bettermann Hungary Kft.: 1993 májusában alakult (3 fővel) és folyamatosan bővült, 2000-től ipari Parkká alakult.

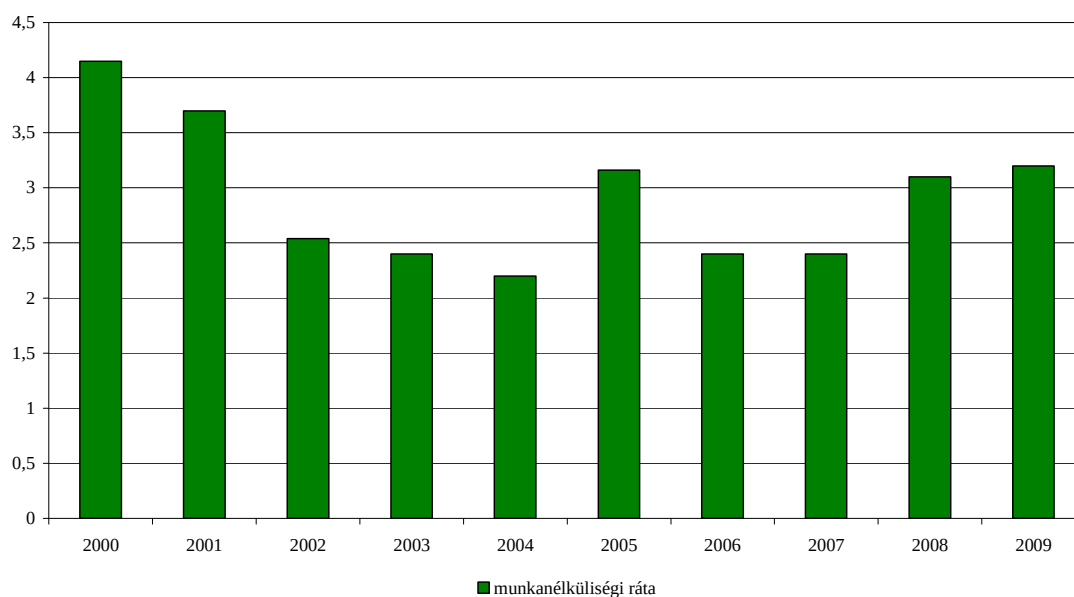
LB Knauf: 1996. nyarán adták át a Lasselsberger Knauf, Bugyin található 2. sz. nemesvakolatgyártó üzemét. Szintén bővült; a kezdeti létszámuk 16 fő volt – jelenleg 45 főt foglalkoztatnak.

Hunland Trade Kft.: A volt szarvasmarha telepet vásárolta meg 1992-ben; a telepet felújították, átalakították és a hozzá tartozó Kastélyt nemcsak felújították, de megpróbálták az eredeti állapotot visszaállítani. Élő állat exporttal foglalkoznak. Szintén folyamatosan bővült a foglalkoztatottak létszáma, illetve ezzel párhuzamosan az ivóvíz felhasználásuk is. (5 fővel indul – jelenleg 137 fő foglalkoztatott.)

4.2 Foglalkoztatás, munkaerőpiaci helyzet

A régió foglalkoztatottsági helyzete kedvezőbb az országosnál, de jelentős belső egyenlőtlenségeket takar.

Bugyi munkanélküliségi rátájának alakulása, 2000-2009

5. táblázat

A település munkanélküli rátájának alakulása tekintve, megállapítható, hogy hullámzó képet mutat. Mivel Bugyin a helyben foglalkoztatottak aránya alacsony, így elsősorban a környező települések, és azon belül is a szomszédos települések ipari parkjának és a főváros munkaerőpiaci folyamatainak van kitéve. Az értékekről elmondható, hogy a hasonló nagyságú Pest megyei településeknél kedvezőbb a helyzet, folyamatai azonban jóval kedvezőbbek. 2008-ben a település aktív lakosságához viszonyítva a munkanélküliek aránya 3,2% volt, amely jóval kedvezőbb a Pest megyei (5,6%), Közép-Magyarországi Régió (5,1%) valamint az országos (7,5%) adatoknál 2008-ban. Mindez kedvező a helyi önkormányzat számára, hiszen lakosságának szociális helyzete így kedvező.

Bugyi mezőgazdaságát vizsgálva elmondható, hogy a kis- és közepes mezőgazdasági vállalkozások (őstermelők, egyéni gazdaságok, kisvállalkozók) felszereltsége, gépesítettségük színvonala messze elmarad az elvárt szakmai minimumtól. A növénytermesztés területén a közepes méretű földterületekkel rendelkezőknél már valamivel jobb a felszereltség színvonala. A mezőgazdasági termények elsőszámú felvevő piaca a főváros.

A szolgáltatói szektort vizsgálva a lakosság igényeinek megfelelő mennyiségű kereskedelmi üzlet található, az alapszolgáltatások száma a település méretéhez képest kielégítő. Azonban a minőségi szolgáltatásokért távolabb kell utazni, elsősorban Dunavarsány és a főváros irányába.

A településen nem jellemző a turizmus. Bár a Helyi Építési Szabályzatban sor került az üdülőtérület kijelölésére (Délegyházával határos területen – „Széchenyi üdülőtérület”), a valóságban azonban elsősorban nem ilyen irányú a terület használata.

A települést egyébként számos bánya veszi körül, néhol lehetőség van a hétvégi horgászásra.

Meglévő szállások a településen: Forster Vadászkastély (Bugyi, Rádai u.) 14 férőhely (2db 4 ágyas és 3 db két ágyas szoba). A Kastély tulajdonosa fejleszteni, bővíteni kívánja a területet, így ezt elősegítve a Kastély környéki területet az új HÉSZ üdülőtérületként jelöli. Ezzel lehetőség nyílik majd kereskedelmi szállásépület, vendéglátó turisztikai szolgáltató, sportolási célú, egyéb közösségi szórakoztató, egyházi épület, sportépítmény (lovasturizmus) és a turizmust szolgáló egyéb építmények elhelyezésére. Mindez fellendítheti az ilyen irányú turizmust is a településen.

Bugyi XII. bánya tulajdonosa a meglévő kavicsbánya utóhasznosítására hétvégi-házasszerű területet kíván kialakítani (horgászto + üdülőterület). Ezt az igényt is figyelembe veszi a HÉSZ.

A Kunpeszéri út mellett korábbi fúrások alkalmával termálvizet találtak, így itt a gyógyturizmussal összefüggő turisztikai beruházások számára nyílnak majd lehetőségek. Ezen a területen említi meg a középtávú fejlesztés az 500 fős *wellness központ* kialakítását. A Wellness központ helyszíne a jelentős területű Natura 2000 védettség miatt a Kiskunsági Nemzeti Parkkal egyeztetés alatt áll.

A lakosság ivóvízhálózatról beszerezett ivóvizet mind saját fogyasztásra, mind háztartási fogyasztásra, mind a zöldfelületek öntözésére használja. Fürdővíz szükséglet magas, a kertek házként nyári időszakban a locsolási igény is megnövekszik. Évente rendszerint egyszer locsolási tilalmat kell elrendelni. A lakossági ivóvízfogyasztás mellett kiemelt fontosságú a zöldfelületek öntözésére használt ivóvíz mennyisége, amely a mindenkori ivóvízfogyasztás 4-5%-ra tehető. Az öntözési célra használt ivóvíz 90%-át a lakosság használja, míg az önkormányzat tulajdonában lévő felületek öntözésére éves szinten az erre a célra felhasznált ivóvíz mennyiségének 10%-a kerül felhasználásra. Bugyi Nagyközség viszonylag laza beépítésű település ebből kifolyólag jelentős zöld felületekkel rendelkezik. A zöld felületek aránya kb. 70-80%.

A településen jelenleg 6 park található, melyek összterülete hozzávetőlegesen 9 300 m². A parkok és virágos területek öntözését és rendbetételét jelenleg az Önkormányzat a közcélú foglalkoztatás keretében látja el.

Az Önkormányzat folyamatosan szépíti környezetét és a célok között szerepel a meglévő zöld felületek állagának megóvása mellett a zöldfelületek arányának növelése is. Ezt elsősorban a meglévő kihasználatlan területek rendbetételével, illetve új parkok, zöld felületek kialakításával kívánja megtenni. A zöldfelületek locsolása mellett, jelentkezik a családi házak kertjeiben a zöldségtermesztés locsolási igénye, és egyre több lakás udvarán jelennek meg a különböző méretű fürdőmedencék és kerti zuhanyzók. Ez a lakosság átlagos vízszükségletét közel 40%-al megnöveli. Több helyen élnek a csapadékvíz összegyűjtésének és felhasználásnak lehetőségével is.

Civil kezdeményezések: Lakható Környezetünkért Egyesület (kb. 10 éve alakult): A civil szervezet munkája elsősorban a települési arculat szépítésére és a környezet védelmére irányul.

Az említett Egyesület mellett Bugyi Nagyközségért Közalapítvány tevékenységi körében is (1999-től) szerepel a környezetvédelem, és fő feladatának tekinti a település

szépítését, parkosítását és fejlesztését. Ugyanakkor a település oktatási-nevelési intézményeiben kiemelt hangsúlyt fektetnek a környezetvédelemre, a környezeti nevelésre. Ennek megfelelően szakmai környezetvédelmi munkacsoportok működnek a város oktatási intézményeiben, amelyek különböző rendezvények, programok megszervezésével segítik a gyermekek, diákok környezeti látásmódjának kialakítását.

A településen hátrányos helyzetű csoportok, civil szervezetek nincsenek. Kisebbségi Önkormányzat sincs jelenleg a településen.

Hátrányos helyzetben lévő egyének akadnak. Ők elsősorban azok a tartós munkanélküliek, akik hosszú évek óta nem találnak munkát, vagy csak rövid időre, alkalmi munkákra tudnak elhelyezkedni. Átlagban 40 főről van szó; legtöbbjük általános iskolai végzettséggel rendelkezik csupán, ami szintén nehezíti, hogy munkát találjanak. Közülük azokat, akiket lehet Közcélú foglalkoztatás keretén belül ellátja munkával az Önkormányzat.

A településen meglévő segélyek, támogatások (Szabályozza: 1/2006. (II. 13.) számú Önkorm. Rendelet a szociális ellátásokról és a gyermekvédelem helyi szabályairól): A központi jogszabályok által megállapított segélyek (időskorúak járadéka, *aktív korúak ellátása*, lakásfenntartási támogatás, ápolási díj, átmeneti segély, temetési segély, köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, gyógyszer-támogatás). A rászorulókat részére: étkeztetés biztosítása, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, családsegítés.

4.3 Mezőgazdaság

A rendszerváltás után több gazdálkodási forma alakult, melyek a növénytermesztés és állattenyésztés szervezeti hátterét jelentik.

A település mezőgazdaságát vizsgálva elmondható, hogy a kis- és közepes mezőgazdasági vállalkozások (őstermelők, egyéni gazdaságok, kisvállalkozók) felszereltsége, gépesítettségük színvonala valamelyest elmarad az elvárt szakmai minimumtól. A növénytermesztés területén a közepes méretű földterületekkel rendelkezőknél már valamivel jobb a felszereltség színvonala. A termesztett szántóföldi kultúrák közül kiemelkedik az őszi búza, kukorica, napraforgó, vetőmag céljára kukorica, búza és napraforgó termesztése, de jellemző még a burgonya, paradicsom és a paprika termesztése is.

4.4 Ipar

A település ipari szektorát vizsgálva megállapítható, hogy jelentősebb külföldi tőkebefektetés történt. A település törekszik arra, hogy minél több vállalkozás települjön be.

A településen jelen van számos vállalkozás, mely a helyi, adott esetben a térségi igényeket is ki tudnak elégíteni.

4.5 Szolgáltatások, kereskedelem

A szolgáltatói szektort vizsgálva a lakosság igényeinek megfelelő mennyiségű kereskedelmi üzlet található, az alapszolgáltatások száma a település méretéhez képest kielégítő. Azonban a minőségi szolgáltatásokért távolabb kell utazni, elsősorban Dabas, vagy adott esetben Budapest irányába.

Kereskedelmi egységek	db
Kiskereskedelmi üzletek száma	28
Élelmiszerüzletek száma	9
Zöldség-, gyümölcsüzletek száma	2
Ruházati üzletek száma	2

6. táblázat: A kereskedelemre vonatkozó statisztikai adatok

4.6 Vendéglátás, idegenforgalom turizmus

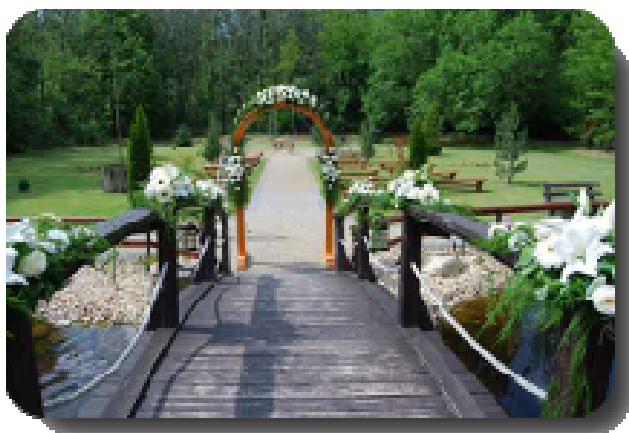
A gazdaság mellett az idegenforgalom központképző szerepe is kiemelkedő, hiszen az adottságai kitűnők. A kistérségi például a szállásférőhelyek relatív száma alapján, de a szálláshelyek vendégei és külföldi vendégei, valamint az általuk eltöltött vendégéjszakák száma alapján szintén hasonlóan jó a helyzet. A vendéglátóhelyek lakossági aránya terén szintén messze kiemelkedik. Ezeket, a lehetőségeket több helyi panzió és az éttermek, egyéb vendéglátóhelyek biztosítják, ugyanakkor ez az adottság másokkal kiegészülve a turizmus legkülönbözőbb területeinek fejleszthetőségét is magában hordozza.

- **Forster Vadászkastély**

Budapesttől 18 Km-re, Bugyi Nagyközségben található, a XVIII. század végén épült festői szépségű, közel két hektár ősparkkal körülhatárolt Forster Vadászkastély. A városhoz közel, de a zajtól távol, tradicionális magyar ízekkel, egyedi gasztronómiai és program lehetőségekkel, sajátos látványelemekkel várják a vendégeket. A Forster Vadászkastélyban 15 fő, apartman házunkban 5 fő kényelmes elhelyezését tudják biztosítani. Antik bútorokkal berendezett konferenciatermünk 80 fős rendezvények lebonyolítására alkalmas. A Forster Vadászkastélyban és Vadászcsárdában, illetve az őspark területén található Vendégházban esküvői rendezvények, céges partik, illetve rendezvények, fogadások, konferenciák, termékbemutatók, sajtótájékoztatók, meetingek, üzleti ebédek és vacsorák, illetve csapatépítő tréningek (pl. team cooking) teljes körű szervezését és lebonyolítását vállalják.

41. ábra: A Forster Vadászkastély

42. ábra: Esküvői rendezvény

Ugyanakkor a település mindenképpen szeretné megőrizni falusias jellegüket, a csendet és nyugalmat árasztó környezetet megtartani, hogy ezzel magukhoz tudják vonzani a látogatókat, turistákat. Az agglomeráció gyors ütemű, és olykor átgondolatlan fejlesztéseit, fejlődését közelről tekintve Bugyi Nagyközség a harmonikus, élő, környezetére odafigyelő és vele együtt élő településfejlesztést szeretné megteremteni.

Vendéglátóhelyek száma (db)	5
Éttermek, cukrászdák száma (db)	2
Italbotok, borozók száma (db)	5
Munkahelyi étkeztető helyek száma (db)	1

7. táblázat: Vendéglátóipari egységek adatai

A társadalmi tényezőkre hatással lévő elemek közül a turizmust vizsgálva a település kitörési pontjának tartja az idegenforgalom növelését a településen. A település vezetése hosszú távú fejlesztésekben kiemelten kezeli ennek a szektornak a nagyobb mértékű növekedését, éppen ezért a fejlesztéseket ennek figyelembevételével tervezik meg. Bugyi vidékies, csendes hangulatát mindenképpen szeretné megtartani, s ezzel magukhoz vonni a falusi turizmusban részt venni kívánó vendégeket. Elsősorban olyan településeket szeretnének a vendégek elé tárni, ami harmonikusan fejlődött, úgy, hogy

kielégítette, kielégíti lakosságának igényeit, ugyanakkor természeti környezetével is harmóniát tart fenn.

Jelenleg a falusi turizmus keretében több vállalkozás végez ilyen jellegű tevékenységet. Ezek a vendéglátóhelyek elsősorban külföldi vendégeket fogadnak és elsődleges profiljuknak a falusi turizmus, hagyományőrzés, lovagolás, lovagoltatás tekinthető.

4.7 Infrastrukturális helyzet

Bugyi Nagyközség lakásállományának és ezzel a háztartások számának változása követi a népesség számbeli változásait, tehát folyamatos az emelkedés.

Közüzemi ivóvízvezeték-hálózat hossza (km)	30,5
Lakásállomány (db)	1763
Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	1679
Közüzemi szennyvízcsatorna-hálózat hossza (km)	19,8
Közüzemi szennyvízcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	1446
Villamosenergia-fogyasztók száma (db)	1790
Háztartási villamos energia fogyasztók száma (db)	1763
Háztartási gázfogyasztók száma (db)	911
Önkormányzati kiépített út és köztér hossza (km)	9,8
Önkormányzati kiépített járda hossza (km)	10,2
Önkormányzati kiépítetlen járda hossza (km)	4,8
Önkormányzati kiépített út és köztér területe (1000 m ²)	46
Állami közutak hossza belterületen (km)	8,6

8. táblázat: Infrastrukturális kiépítettség

A település a jövőbeni fejlődésében fontos hangsúlyt fektetnek arra, hogy az itt élők számát megtartsák illetve tovább növeljék.

Az agglomeráció gyors ütemű, és olykor átgondolatlan fejlesztéseit, fejlődését közelről tekintve aközség a harmonikus, élhető, környezetére odafigyelő és vele együtt élő településfejlesztést szeretné megteremteni.

Beépíthetőség	
utak/parkolók	-
minimális zöld felület	2/3/ingatlan
épület magasság	4,5 méter
Szerviz utak minimális szélessége	3 méter
úttól javasolt távolság elől	5-8 méter
úttól javasolt távolság oldalt	5 méter

9. táblázat: Település beépíthetőségének főbb adatai

5 Környezeti elemek

Környezeti elemek a levegő, talaj, felszíni és felszín alatti vizek, az élővilág (tágabban vett értelemben a művi, épített környezet és maga az ember is hozzátartozik), melyek egymással szorosan összefüggenek, életteret alkotnak: ökológiai rendszert és települési környezetet. Ezeket különböző tevékenységek következtében fellépő hatások veszélyeztetik, a végső hatásviselő mindig az ember. A környezet védelme érdekében fontos olyan megalapozott döntések hozatala, melyek ökológiailag fenntarthatóak, a lakosság által elfogadottak. A környezetvédelem lényege a környezeti értékek megóvása, mely magában foglalja az értékek megőrzését, helyreállítását vagy a károsodás megelőzését.

5.1 Levegő

A levegőminőségre gyakorolt hatás szempontjából a közlekedés, a szántóföldi növénytermesztés és állattartás a meghatározó. Az ipari tevékenység során keletkező jelentősebb légszennyezés a település esetében nem áll fenn, az üzemi és szolgáltató létesítmények légszennyezése nem okoz kimagaslóan nagy környezeti terhelést, és a nem megfelelően üzemeltetett tüzelőberendezések sem okoznak különösebb légszennyezést. Egyéb, technológiai eredetű emisszióval sem kell számolni, mivel a településen tevékenykedő egyéb iparágak nem tartoznak a potenciális légszennyező iparágak közé. A jó levegő, a csodálatos természeti környezet, számtalan kirándulási, túrázási lehetőséget biztosít.

A területen a lakóházak, intézmények fűtése, az ipari és szolgáltató tevékenység, a mezőgazdasági tevékenység és a közúti járműforgalom során kerülhetnek légszennyező anyagok a levegőbe. A gázfűtés elterjedésével azonban csökkent a szilárd agyagok jelenléte a légkörben (hamu, korom).

Belterületi közlekedés légszennyező hatása Bugyi Nagyközségben

- **Közlekedés**
- **Úthálózat, közlekedési infrastruktúra**

Az önkormányzatok közlekedési infrastruktúrafejlesztéssel, fenntartással kapcsolatos tevékenységei:

- Forgalomtechnikai feladatok, KRESZ táblák, korlátok, burkolatjelek festése
- Járdák, lépcsők, korlátfelújítás autóbuszmegállók felújítása
- Balesetveszélyes lépcsősorok, járdák, rámpák kijavítása.
- Parkolók kialakítása
- Út rekonstrukciók és új utak építése

- Gépjármű közlekedés

A gépjármű közlekedés, és az ehhez kapcsolódó légszennyezés növekedése olyan folyamat, amely egyre inkább meghatározóvá válik az országban. A településen ez a tendencia minimális. Ez pozitívan hat a község levegőminőségi állapotának alakulásában. A korszerűbb járművek kisebb üzemanyag felhasználása és alacsonyabb szennyezőanyag kibocsátása nem jár szennyezés csökkenéssel, mert ezt ellensúlyozza a gépjárművek számának és futásteljesítményének növekedése.

- Tömegközlekedés

A közlekedési mozgásigényének kielégítésében szerep jut a tömegközlekedésnek. A tömegközlekedési hálózati infrastruktúra kifejlődésében meghatározó szerepe volt az úthálózat fejlődésének. A helyközi tömegközlekedést (VOLÁN) használó lakosok a környező településekre járnak dolgozni, iskolába.

- A kerékpáros közlekedés

A községekben ez a legelterjedtebb közlekedési forma (a gyalogos közlekedés mellett). Az úthálózat forgalma lehetővé teszi, hogy biztonságosan tudjon kerékpározni minden lakos. Ezzel a levegőszennyezés minimalizálásához is nagymértékben hozzájárul mindenki.

A fűtési emisszió hatása a levegőminőségre

- **Kommunális fűtés**

A háztartási hőigényeket (fűtés, melegvíz, főzés) villamos energiával és tüzelőanyagok felhasználásával biztosítják. Utóbbi tömbfűtés, ill. egyedi fűtések keretében. A kommunális tüzelés emissziója fűtési idényben jelentős részt képvisel a község légszennyezőanyag terhelésében.

A lakosság körében az alternatív energiák alkalmazása szórványos, mértéke elhanyagolható.

A lakossági eredetű egyéb légszennyezések hatása a levegőminőségre

- **Egyéb lakossági eredetű légszennyezések**

- **Kerti hulladékok égetése**

A kertes és zártkertes övezetben jellemző tavasszal és ősszel a kerti hulladékok égetése. Ennek fő összetevői: avar, fű, gally, stb.

A kerti hulladékok égetése helyi problémákat nem szokott okozni. A felszabaduló légszennyező anyagok mennyisége nehezen becsülhető.

- **Műanyag hulladékok égetése**

A településeken ritkán fordul elő a kertes övezetben és az új építkezési területeken. Éppen ezért alig adnak okot lakossági panaszokra, azonban ilyenkor van lehetőség hatósági intézkedésre.

A műanyagok égetése során sok agresszív és rákkeltő anyag szabadul fel, ezek égetését mindenképpen kerülni kell. A község levegőtisztaság-védelmi rendelete szigorúan tiltja a műanyagok nyílt és zárttéri égetését

5.2 Felszíni és felszín alatti vizek

Vízgazdálkodás hatása a lakosság egészségére

- **Vízgazdálkodás**

- **Ivóvízellátás**

Bugyi Nagyközség ivóvízellátása jelenleg 3 db (1., 2. és 3. számú) mélyfúrású kútból biztosított, de ezek közül – homokolás miatt – a 3. számút kutat nem üzemeltetik.

A kutakból kitermelt vizekben a mangán-, és arzéntartalom a határérték körüli, a vastartalom egy kút vizében (1. számú), az ammónium tartalom két kút vizében (2., és 3. számú) magasabb a vonatkozó, többször módosított 201/2001. (X. 25.) Kormányrendeletben előírt 0,5 mg/l értéknél, és a kevert kútvizek keménysége kevesebb a rendeletben meghatározott értéknél.

A település kifogástalan minőségű ivóvízzel való ellátása az Önkormányzat kötelező feladatai közé tartozik, ezért a kútvizek kezelésének – vastalanításának, és ammóniamentesítésének – megoldása elengedhetetlen.

Bugyi-Felsővány településrész ivóvízellátása – a Nagyközségtől teljesen függetlenül - jelenleg 1 db (K-40 kataszteri számú) mélyfúrású kúttal biztosított. A kútból kitermelt víz összetétele azonban nem felel meg a 201./2001. (X. 25.) Kormányrendeletben előírt határértékeknek, mivel arzéntartalma a megengedett érték feletti. A településrész kifogástalan minőségű ivóvízzel való ellátása is az Önkormányzat kötelező feladatai közé tartozik, ezért a kútvíz kezelésének – arzénmentesítésének – megoldása elengedhetetlen. A település szerepel a 47/2005. (III. 11.) Kormányrendelettel módosított 201./2001.(X. 25.) Kormányrendelet 6/mellékletének B/ pontjában, és az OKI szakvéleménye (ld. mellékelve) szerint „a határértéket meghaladó arzén koncentráció alapján Bugyi-Felsővány településrész az ivóvízminőség-javító KEOP-1.3.0 programban való részvételre jogosult.”

Bugyi nagyközség és Bugyi-Felsővány településrész esetében is a kutak, a vízmű és az ivóvízhálózat tulajdonosa az Önkormányzat, a jelenlegi és a jövőben is tervezett üzemeltető Dabas és Környéke Vízügyi Kft. (DAKÖV Kft.).

5.3 Hulladék helyzet

Hulladékgazdálkodás hatása a lakosság egészségére

- **Hulladékgazdálkodás**

Hatósági, jogi háttér

A tervezési területen, a hulladékgazdálkodással kapcsolatos hatósági feladatokat:

- az önkormányzat polgármesterei,
- és a Közép-Duna Völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség látja el, (engedélyek kiadása, ellenőrzések) az érintett szakhatóságok bevonásával.

Hulladék	Mennyiség
Települési szilárd hulladék	506,5 (t/év)
Települési folyékony hulladék	216,890 (m³/év)
Kommunális szennyvíziszap	511 (t/év)
Építési-bontási hulladékok	-
Lomtalanítási hulladék	29,2
Mezőgazdasági és élelmiszeripari nem veszélyes hulladékok (biológiailag lebontható hulladék)	-
Ipari és egyéb gazdálkodói nem veszélyes hulladékok	3,2

10. táblázat: A keletkező és lerakásra kerülő nem veszélyes hulladékok éves mennyisége

Bugyi Nagyközség hulladékkezeléssel kapcsolatos rendeletei:

- 22/2012.(X.24.) Az avar- és kerti hulladék égetéséről, továbbá a háztartási tüzelőberendezésekkel okozott légszennyezés csökkentésének szabályairól
- 10/2007.(VIII.13) Köztisztaságról és a települési szilárd hulladék kezeléséről, a hulladék szelektív gyűjtéséről és ártalommentes elhelyezéséről

- Illegális hulladéklerakás

A településen és környezetében sajnos megjelenik az illegális hulladéklerakás. Az elkövetők felderítése a hatalmas külterület miatt nagyon nehéz. A mezőőrök, a közterület-felügyelő és a településőrök rendszeresen ellenőriznek és járják a területet, így néha sikerül rajtakapni az elkövetőket. Az önkormányzat az OBO Bettermann céggel közösen minden évben szemétszedési akciót szervez, amikor egy teljes nap önkéntesekkel körbejárják a településre bejövő utcák környékét és összeszedik a kidobált hulladékot.

- Veszélyes hulladékok

Az önkormányzat felelősségi körébe szerencsére nem tartozik kiemelten kezelendő, elkülönítetten gyűjtött veszélyes hulladék, mivel ilyen jellegű tevékenység nem folytat sem a lakosság, sem az itt működő vállalkozások egyike sem.

A települések területén veszélyes hulladékgyűjtő depókat helyeztünk el, ami arra szolgál, hogy a háztartásban felgyülemlett ilyen jellegű hulladékokat (pl. szárazelem, akkumulátor) átmenetileg tárolja. Évente egy alkalommal az önkormányzat a lakosság részére ingyenesen veszélyes-hulladékgyűjtési napot szervez. Az így összegyűlt hulladékot egy erre szakosodott céggel viteti el.

A használt szárazelemek kezelése Magyarországon nem megoldott, az összegyűjtött hulladékot végleges, veszélyes-hulladék lerakóban való elhelyezéssel lehet ártalmatlanítani.

a. Talaj

E kistáj kialakulásában a Duna és annak 1920-as években lecsapolt ősi ága játszotta a főszerepet, melynek hatására különböző típusú talajféleségek alakultak ki. Felszíne így vált színessé, rajta a futóhomok és homok, illetve a tőzegrés és löszös üledék váltogatja egymást. A község határa és speciális mikroklímája – a szikesek és a vízjárta laposok kivételével – jó lehetőséget teremt a szántóföldi gazdálkodáshoz, főleg a zöldségtermesztéshez, ezért Bugyi Nagyközség fontos szerepet játszik a főváros élelmiszerellátásában.

b. Zaj és rezgés

A település lakóinak közérzetére és egészségi állapotára jelentéktelen hatást gyakorol a zaj- és rezgésterhelés.

A nemkívánatos zajok az emberben diszkomfort érzést válthatnak ki, gátolhatják a mindennapi emberi érintkezést, idegi feszültséget váltanak ki, sőt érzékszervi és egészségi károsodást okozhatnak. Különös szerepe lehet az éjszakai zajártalmaknak, melyek az előbbieken kívül a pihenést is zavarják. Már 35 dB környezeti zajszinttől kezdve nehézséget okoz az alvásban, a kortól, a nemtől és egyéni érzékenységtől függően.

A környezeti zaj- és rezgésterhelés kialakulásában szerencsésnek mondható a település, mert földrajzi adottságainak, települési szerkezetének és közlekedési adottságainak köszönhető ez a tényező minimális hatással bír.

Zaj- és rezgés terhelés hatása a lakosság egészségére

- **Zaj és rezgés**

Az európai országok közösen határozták meg a környezeti zaj forrásainak fő osztályait, melyek a következők: közúti közlekedés, légi közlekedés, vasúti közlekedés, ipari eredetű zajok és szabadidős tevékenységek.

A község legfontosabb feladata a megelőzés, amelyet a településrendezési tervekben, illetve az ezen alapuló telephely engedélyezések során is érvényesít.

Munkahelyi és lakókörnyezet hatása a lakosság egészségére

- **Egészséges munkahelyi és lakókörnyezet biztosítása**

Bugyi Nagyközségben még nem történt meg a teljes lakó- és munkahelyek átfogó környezet-egészségügyi felmérése.

Az eddigi vizsgálataink az önkormányzat által fenntartott intézményekre (polgármesteri hivatal, általános iskola, óvoda) terjedtek ki, valamint az orvosi ellátást biztosító épületekre, könyvtárra.

- **Tárolás, bútorok, világítás**

Az irodákban az anyagok tárolási körülményeit alaposan megvizsgáltuk, különös tekintettel a veszélyes anyagokra, készítményekre és hulladékokra. Ebben a kategóriában mérjük fel azt is, hogy az irodában milyen bútoraink vannak, milyen alapanyagból készültek, mennyire látják el funkciójukat, milyen a megvilágítás stb.

- **Levegő, szagok, zaj, por**

A tevékenységtől és a használt berendezésektől függően jelentős zajterhelés, kipárolgások, porképződés kísérheti a vizsgált irodák munkáját. Ezek a problémák egyrészt az irodában dolgozók egészségére, másrészt a környezetre is hatnak, az esetek többségében negatívan.

Az irodák jellemző környezeti problémái lehetnek:

- a megvilágítás nem megfelelő, helyi megvilágítás nincs a számítógépes munkahelyen
- régi, korszerűtlen világítótestek, bútorok, elpiszkolódott és hiányzó armatúrák
- beépített azbeszt, illetve szigetelőanyagok
- légkondicionálás, szellőzés, páratartalom
- az armatúrák hiánya balesetveszélyes
- dohányzási tilalmak be nem tartása, dohányzásra kijelölt hely hiánya

- veszélyes anyagok, készítmények, veszélyes hulladék helytelen tárolása
- zsúfoltság, tárolási problémák, felesleges anyagok tárolása
- kábelek összevisszasága
- nyitott villanyszekrények

Környezet tudatosság hatása a lakosság egészségére

- **Környezet tudatosság**

A társadalom szemléletének a fenntartható fejlődés irányába kell megváltoznia, melynek legfontosabb eleme a komplex látás- és gondolkodásmód, a társadalom, a fejlődés és környezet ügyeinek együttes kezelése. A község életképességének, sokszínűségének és szépségének megóvását felelősen fontosnak tartó fiatalok nevelése olyan iskolai környezetben, mely működésének valamennyi elemében követendő mintát mutat számukra. A környezeti problémák kezelésében elsődleges szempont a megelőzés. Ennek elengedhetetlen feltétele a környezettudatos szemlélet kialakítása, mely hatékonyabbnak mutatkozik, ha minél fiatalabb korban kezdik el, de minden életkorban tehetünk az érdekében.

Fő feladatunk a preventív szemléletű, kritikus, környezetkímélő fogyasztói szokások kialakítása az iskolai közösségben és tágabb környezetében.

Az intézményes környezeti nevelés területén kiemelkedett az iskoláskor előtti környezeti nevelés behatások (család, óvoda) fontosságának kiemelése. Ezt követi a tantervi követelmények elvégzése, s a tanórán kívüli környezeti nevelés.

Saját életmódjukat a településen belül legtöbbször az energiatakarékosság, az ivóvíz felhasználás csökkentésével, valamint a szelektív hulladékgyűjtéssel zöldítik, mert felismerték, hogy mindez nem csak a környezetnek, hanem saját maguknak is jó.

5. Helyzetértékelés

A Local Agenda 21 Program arra hivatott, hogy ezt a szemléletet továbbfejlessze a fenntartható fejlődés jegyében. Olyan optimális célkitűzéseket, stratégiát, jövőképet, olyan operatív (cselekvési) programokat kell magában foglalnia, melyek figyelembe veszik a település adottságait, jelenlegi helyzetét, a lakossági oldalról felmerülő alapvető problémákat és megvalósítandó célkitűzéseket. Tehát a társadalom–gazdaság–természet komplex rendszerét foglalja magában.

A Local Agenda 21 lényege, hogy a helyi gazdasági, társadalmi és civil szervezetek és nem utolsósorban a lakosság folyamatosan – az alapokat jelentő dokumentum elkészülte után is – részt vegyenek a település életének alakulásában, a következő évtizedekre vonatkozó jövőkép kialakításában. Ennek elengedhetetlen feltétele az előrehaladás és elért teljesítmények folyamatos rögzítése, értékelése célközpontú mutatók segítségével, és a szolgáltatók, felhasználók rendszeres tájékoztatása az eredményekről (monitoring, visszacsatolás).

6.1 SWOT analízis

A SWOT–analízis a települési helyzetelemzést segíti, kategorizálva a meglévő adottságokat és jellemzőket (erősségek, gyengeségek) illetve megjelölve a jövőben kihasználható potenciálokat (lehetőségek) és esetlegesen felmerülő negatív eseményeket (veszélyek).

A fenntarthatóság három pillére (társadalom, gazdaság, környezet) szerinti felosztásban kerültek felsorolásra a községekre jellemző, a helyi fejlődés intenzitását befolyásoló tényezők, folyamatok.

	Erősségek	Gyengeségek
Társadalom	• Civil szervezetek száma • Lokálpatriotizmus • Együttműködési készség a lakosság körében • Jól szervezett szociális ellátás • Évenként megtartott közösségi rendezvények • Közbiztonság megfelelő szintje • Környezettudatos nevelés/oktatás az óvodában és az iskolában	• Szórakozási és kulturális kikapcsolódási lehetőségek hiánya • Helyi továbbtanulási lehetőségek hiánya
Gazdaság	• Termelési tapasztalat a mezőgazdaságban • Családi gazdaságok megléte • Szolgáltatók, kereskedők jelenléte • Falusi vendéglátás, szálláshelyek megléte • Jó közúti megközelíthetőség térségen belül	• Csökken a mezőgazdaság eltartó képessége • Nincs vasúti szárnyvonal • Kevés helyi álláslehetőség • Idegenforgalmi ismeret és nyelvtudás hiánya • Hiányzó szekunder szektor
Környezet	• Rendezett településközpont • Környezeti elemek megfelelő állapota • Szelektív gyűjtősziget a hulladékok gyűjtésére • Falusias jellegű települési arculat • Magas zöldfelületi arány	• Zajszennyezés • Infrastrukturális hiányosságok • Külterületi fasorok hiánya • Mezővédő erdősávok hiánya • Talajdegradáció

	Lehetőségek	Veszélyek
Társadalom	- Új társadalmi szereplők megjelenése, új civil szervezetek alakulása - Fiatalok szórakozási lehetőségeinek bővítése - Kulturális élet fellendülése - Jól kihasznált közösségi terek kialakítása - Fiatalok és értelmiségiek helyben tartása - Lakosság környezettudatosságának növelése - Szakemberképzés - Magasabb fokú környezeti nevelés az óvodában és iskolában	- Elvándorlási ráta növekedése - Népességfogyás - Öregedési index növekedése - Lokálpatriotizmus háttérbe szorulása - Falusi életforma megszűnése - Társadalmi elidegenedés - Globalizáció hatása - Identitástudat csökkenése - Hagyományőrzés háttérbe szorulása - Életszínvonal romlás
Gazdaság	- Új munkahelyek - Pályázati források - Lovasturizmus, falusi turizmus fellendülése - Kerékpáros turizmus népszerűsítése - Látogatószám és az ebből származó bevételek növelése - Helyi mezőgazdaságra épülő feldolgozóipar - Megfelelő infrastrukturális kiépítettség, mely lehetőséget nyújt a beruházások, tőke idevonzásához	- Gazdasági válság hatása sokáig érezhető - Hosszú távú finanszírozási problémák - Megjelenő munkanélküliség - Területi különbségek fokozódása - Falusi vendéglátóhelyek befogadóképessége nagyobb rendezvény esetén nem kielégítő - mezőgazdasági munkaeszközök amortizációja, hatékonyság csökkenése - csökkenő szakképzett helyi munkavállalók - vállalkozási önerő hiánya

	Lehetőségek	Veszélyek
Környezet	• hulladékhelyzet rendeződése (hulladéklerakó rekultiválása, szervezett szelektív hulladékgyűjtés, hulladékudvar kialakítása) • pályázati források • települési környezet további javítása • helyi jelentőségű védett területek arányának növekedése • agrár környezetvédelem • ivóvíz minőségének javítása • erdősítés, gyepesítés a természeti funkciók visszaállításának lehetőségére	• erőforráskészletek csökkenése • talajszennyezettség növekedése, talajok fizikai és kémiai romlása • mezőgazdasági túlhasznosításból adódóan talajok kimerülése • felszín alatti vizek szennyezettségének növekedése • légszennyezettség növekedése (mezőgazdasági idényben porszennyezés) • levegő allergén pollenmennyiségének növekedése • természeti értékek pusztulása

6.1 A SWOT-analízis kiértékelése

A település legfőbb erőssége, hogy jó termőképességű talajok találhatók a területén, mely adottságot kihasználva a mezőgazdaság jelentős a gazdasági struktúrában. A közösségben még élnek a hagyományok, az összetartás, kiemelendő a civil szervezetek nagy száma és társadalmi aktivitása. Bugyi, mint település jó regionális infrastrukturális adottságokkal rendelkezik, földrajzi elhelyezkedése, megközelíthetősége megfelelő. A településkép rendezett, a község olyan építészeti és kulturális hagyományokkal rendelkezik mely egyediséget kölcsönözve a településnek, alapját képezhetik egy turisztikai programcsomagnak.

Potenciált jelentenek a helyi termékek, gasztronómiai értékek, melyek a falusi turizmus szerves elemei. Falusi szálláshelyek a látogatók rendelkezésére állnak, ezek befogadóképességének bővítésére a jövőben szükség lehet. A települési szociális ellátás jól szervezett, kielégítő, a közbiztonság megfelelő ahhoz, hogy a lakosok biztonságban érezhessék magukat. Az önkormányzat pályázati aktivitása, az uniós források kihasználása kiemelendő, mely továbbra is kulcsa lehet a jövőbeni fejlesztéseknek.

Nagy problémát jelentenek a néha jelentkező jövedelemszerzési nehézségek és az elhelyezkedési lehetőségek, így a településről elköltözők között vannak felsőfokú végzettséggel rendelkezők, illetve külföldön munkalehetőséget keresők. A fiatalok számára kulturális értékeket is hordozó, kapcsolódási-szórakozási lehetőségek alacsony száma, kulturális környezet a kapcsolatok elsivárosodásához, a társadalmi elidegenedéshez, kulturális eligénytelenedéshez vezethet.

A felnövekvő generációk jelentik a település továbbélését, fennmaradását, ezért kulcsfontosságú társadalmi identitástudatuk, lokálpatriotizmusuk kialakítása. A települési infrastrukturális hiányosságok megoldása igen nagy forrásigényű beruházásokat igényel. Hiányzik a mezőgazdaság termékeit feldolgozó ipar, a további ipartelepítés feltételeinek hiánya kevésbé vonzó a beruházások számára.

A jelenlegi helyi német nemzetiségi képzés színvonal lehetővé teszi versenyképes humánerőforrás biztosítását.

Bugyi Nagyközség számára lehetőség rejlik a helyi értékekre építő idegenforgalom és turizmus fellendítésében, specializálódva a lovas- és vadászturizmusra, falusi turizmusra, bővítve a jövedelemszerzési lehetőségeket. A helyi mezőgazdaságra építő kis volumenű feldolgozóipar, a vertikális integráció a helyi termékek előállítását biztosítja, melyek piaci pozícióját meg kell teremteni. Az agrár környezetvédelem az erőforrásokkal való

kíméletes gazdálkodás feltétele, a megújuló energiaforrások használata települési szinten és lakossági háztartásokban egyaránt (napkollektor, napelem, geotermikus fűtési rendszer) csökkentheti az energiaszolgáltatókkal szembeni kiszolgáltatottságot és hozzájárul a fenntarthatósághoz. A települési hulladékhelyzet rendezése (szelektív gyűjtés, hulladékudvar, komposztálás) a települési környezetvédelem szerves része, melyben a fontos szerepet kell kapjon a társadalmi szemléletformálás és a megelőzés elve (hulladék keletkezésének megelőzése tudatos vásárlással, újra használat). Az infrastrukturális bővítések (komposztálási minta program, ivóvízminőség-javítás, szennyvíztisztító korszerűsítése) az élhető települési környezet feltételeit javítják. Az intézkedések megvalósításában fontos szerepet jelent az állami és uniós források felhasználása, a pályázati lehetőségek kihasználása a jövőben is.

A fentiekben felsorolt lehetőségek minimalizálják a veszélyek bekövetkezési esélyét, a gazdasági válság következményeként az életszínvonal romlása. Országos és regionális vetületben – az intézkedések és támogatási tőke elmaradása esetén – a térség esetleges lemaradása a területi különbségek fokozódását okozhatja. A mezőgazdaság környezetterhelése a talaj, mint legfontosabb települési erőforrás romlását idézheti elő. Megfelelő védelmi intézkedések elmaradása a természeti értékek pusztulásához vezethet. Az infrastrukturális beruházások elmaradása a környezetterhelés növekedését okozza, ezáltal a település élhetőségét rontva.

7 Stratégia

Stratégián tágan értelmezve azokat az önálló projekteknek és tevékenységeknek a keretét szolgáló terveket és programokat értjük, amelyek esetében átfogó célok segítségével valós tervezési és cselekvési változatok meghatározására van lehetőség. Tehát ebben a fejezetben egy olyan átfogó terv kerül kidolgozásra, mely általános iránymutatást nyújt a településnek. A stratégia a jövő alakításának eszköze, mely során a fő célok, illetve az azok megvalósításához szükséges intézkedések, eszközök kerülnek meghatározásra. A megfelelően kialakított stratégia segítségével meg lehet teremteni a koordinációt a térben is időben elágazó folyamatok között. Fő pillérei a stratégiai célok, melyeket el kell érni ahhoz, hogy a jövőkép által megfogalmazott állapot létrejöhessen.

A régióra, megyére, településekre készült különböző koncepciók, tervek alapvetően meghatározzák az egyes területek lehetséges fejlesztési, fejlődési irányait. A Local Agenda 21 programban megfogalmazott hosszú távú fejlesztési irányelvek, ill. rövidtávon megvalósítható programok, projektek összhangban állnak a tervhierarchia magasabb szintjén álló dokumentumokkal, tervekkel. A tervezés keretét az Országos Területfejlesztési Koncepció (OTK) adja meg, mely hosszú távú (10–15 év) területfejlesztési alapelveket, irányvonalakat és célkitűzéseket, valamint középtávú feladatokat fogalmaz meg, részletezve a területi célkitűzéseket.

A Közép-magyarországi Régió Területfejlesztési Koncepció célkitűzései között szerepel, hogy a Közép-magyarországi Régió minőségi életszínvonalat biztosítson a lakói számára, támaszkodjon a helyi adottságokra, belső erőforrásaira, valamint hangsúlyozza az együttműködés fontosságát, a külső és belső perifériák integrációját.

Külön célként jelenik meg az idegenforgalom további fejlesztése, többek között a falusi turizmus, a természethez kötődő aktív- és hobbiturizmus és az ökoturizmus szerepének erősítése. Területfejlesztési Koncepciója kiemeli egy a mai igényeknek megfelelő gazdasági szerkezet kialakítását, melynek elengedhetetlen feltétele a lakosság képzésének, ill. optimális képzettségének biztosítása.

Szintén prioritásként kezeli a lakosság megfelelő életszínvonalának biztosítását, mely esetében alapvető fontosságú a természeti és társadalmi értékek megőrzése és fejlesztése, településhálózatra jellemző sajátosságokban rejlő előnyök kiaknázása, és hangsúlyozza a térségi, kistérségi együttműködés fontosságát.

Az irányvonalak, a hosszú távú fejlesztési elképzelések meghatározásakor nem lehet csak a településre, ill. annak közvetlen környezetére koncentrálni. Minden esetben

figyelembe kell venni a tágabb környezetben zajló folyamatokat, mert azok alapvetően befolyásolják a település fejlesztési lehetőségeit. A célterületen kívül történt fejlesztések pozitív hatással lehetnek a közvetlen célterületre, javíthatják az életminőség színvonalát, de ugyanúgy előfordulhatnak negatív irányú következmények is, melyek az adott területet tekintve káros folyamatokat indítanak el. Fontos szempont, hogy törekedni kell az együttműködésre, nemcsak az Önkormányzat és a lakosság, vagy a gazdasági és civil szervezetek között, hanem tágabb értelemben véve, a térségi, kistérségi szinten is. Az így létrejött kapcsolatok hatékony fellépést tesznek lehetővé a térségi, települési programok és egyéb fejlesztési elképzelések megvalósítása során.

7.1 Célállapot

Bugyi Nagyközség elérendő jövőképe: a térségben egyedi, a gyökereiből táplálkozó, fiatalodó, gyarapodó, életképes és fenntartható település. A komplex megfogalmazás jelenti az erőforrásaiból építkező, megújulni képes, fenntarthatósági szempontokat figyelembe vevő, a növekvő generációkat helyben tartó, számukra megélhetést kínáló, a már nem munkaképes rétegről gondoskodó, a jelenben és az utókor számára is élhető községet. Egy olyan községet, melynek legfontosabb élő alkotóeleme a közösség, a helyi társadalom, akik aktívan részt vesznek lakóhelyük haladási irányának meghatározásában, a jövőt illető döntésekben. A település vezetése a lakossággal együttműködve pedig mindent megtesz azért, hogy a fenntarthatóság szolgálatában álló döntések szülessenek és a környezeti erőforrásokkal kíméletesen gazdálkodó fejlesztések valósuljanak meg.

Központi cél a fenntartható fejlődés elősegítése, melynek következményeként megvalósul az erőforrások gazdaságos felhasználása. Fellendül a település gazdasága, ennek erős szektorát képezi a turizmus és ezzel párhuzamosan új munkahelyek jönnek létre, bővülnek a jövedelemszerzési lehetőségek. A település életében és a döntésekben aktívan részt vevő, környezettudatos társadalom él a községben, a fiatalok neveltetésének része a lokálpatriotizmus és helyi identitás- és közösségtudat erősítése a felnövekvő generációkban.

A rendezett településkép illetve a kulturális és szórakozási lehetőségek vonzó életteret kölcsönöznek mindkét településnek, tovább javítva a kellemes hangulatot. A gazdasági előrelépésnek köszönhető növekvő eltartóképesség, illetve a megújuló társadalmi és települési környezet az életkörülmények és életszínvonal javulását eredményezik, nő a gyermekvállalási hajlandóság.

A jövőkép eléréséhez azonban hosszú távú (9–20 év) célkitűzések, középtávú (4–8 év) tematikus célok, ill. rövid távú (1–3 év) részcélok megvalósulására van szükség.

7.2 Prioritások

A fenntartható fejlődés elősegítéséhez, mint központi célhoz szükséges a fenntarthatósági pillérek (környezet, társadalom, gazdaság) stabilizálása, megerősítése. Fontos hangsúlyozni, hogy az egyes prioritások között nem állítható fel sorrendiség. Megvalósulásuk a település számára komplex módon fontos, csak együttesen eredményezik az elérni kívánt célállapotot.

Környezeti hatások

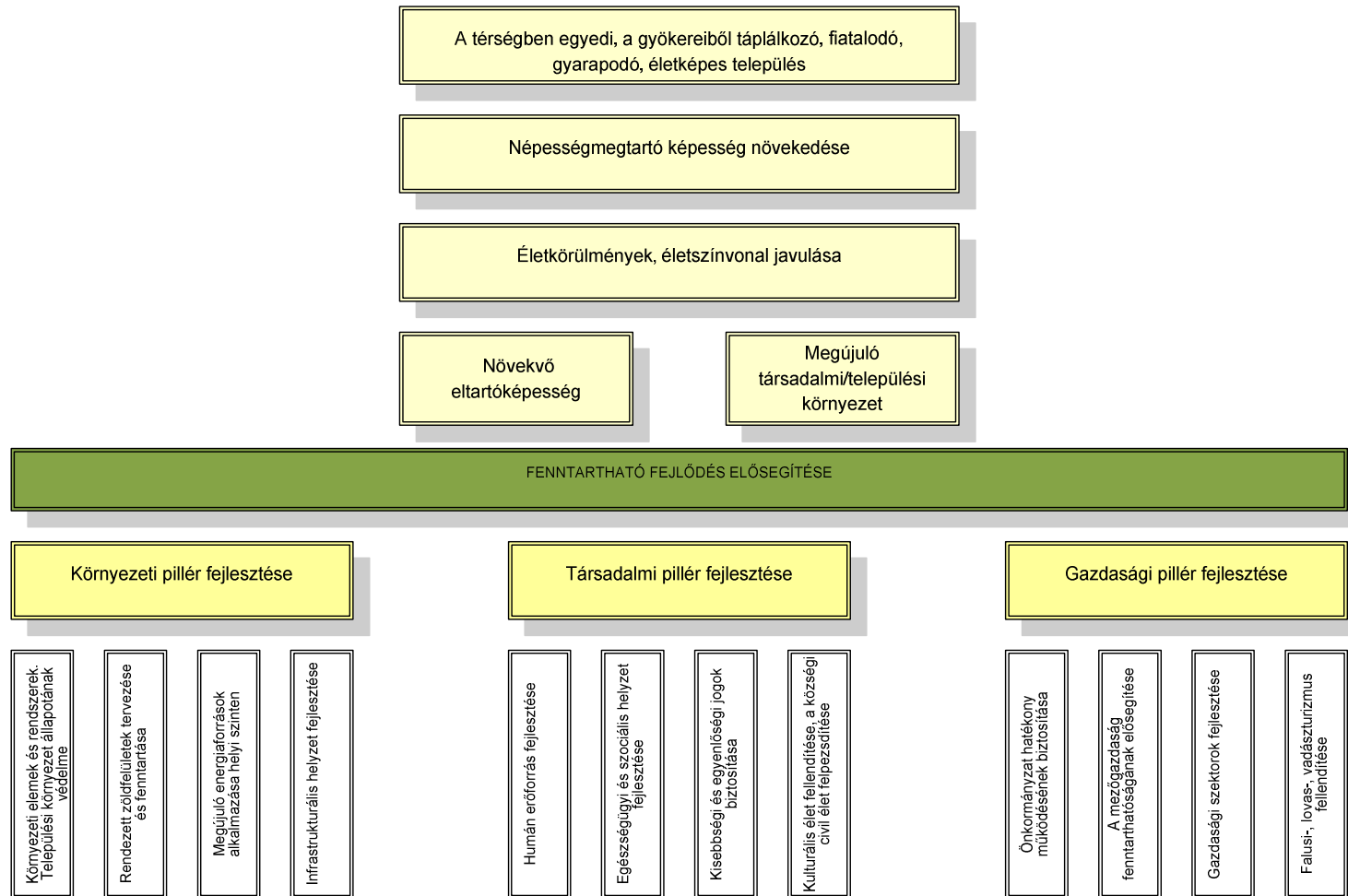
- környezeti elemek és rendszerek állapotának védelme
- rendezett zöldfelületi rendszer kialakítása és fenntartása
- megújuló energiaforrások alkalmazása helyi szinten
- infrastrukturális helyzet fejlesztése

Társadalmi hatások

- humán erőforrás fejlesztése
- egészségügyi és szociális helyzet fejlesztése
- kisebbségi és esélyegyenlőségi jogok biztosítása
- kulturális élet fellendítése, a községi civil élet felpozícióba hozása

Gazdasági hatások

- az Önkormányzat hatékony működéséhez szükséges gazdasági feltételek biztosítása
- a mezőgazdaság fenntarthatóságának elősegítése
- gazdasági szektorok fejlesztése
- falusi turizmus, lovasturizmus, vadászturizmus, horgászturizmus fellendítése

43. ábra: Célok és prioritások

7.3 Várható hatások

A fő- és részcélok megvalósulásának – a településen lejátszódó lehetséges spontán folyamatokat is figyelembe véve – lehetnek közvetett és közvetlen hatásaik az egyes területeket tekintve. A településre megfogalmazott célkitűzések, intézkedések várható környezeti, társadalmi és gazdasági hatásai a következőképp foglalhatók össze:

Környezeti hatások

- a környezet minősége, állapota javul
- a zöldfelületek állapota és kihasználtsága javul
- a magas zöldfelületi arány megmarad
- védett természeti területek aránya nő
- fennmaradnak a természetes élőhelyek
- biológiai aktivitás nő
- talajminőség javul
- felszíni és felszín alatti vizek szennyezettsége csökken
- levegő minősége nem romlik
- környezetterhelés csökken

Társadalmi hatások

- a lakosok környezettudatossága nő
- versenyképes munkaerő képzési lehetősége javul
- foglalkoztatási szerkezet korszerűsödik
- információáramlás javul
- elvándorlás mértéke csökken
- fiatalok, potenciális munkaerő helyben maradása
- a lakosság korösszetétele javul
- nő a település népességmegtartó ereje
- munkanélküliség csökken
- társadalmi aktivitás megnő
- helyi közösségi és kulturális élet megélénkül
- identitástudat megerősödik
- kulturális értékek, hagyományok megőrződnek
- látogatók száma növekszik
- életminőség javul

Gazdasági hatások

- infrastrukturális kiépítettség javul
- megközelíthetőség javul
- beruházások száma és értéke nő
- vállalkozások száma nő
- mezőgazdaság korszerűsödik
- alternatív jövedelemszerzési lehetőségek száma nő
- szekunder szektor megjelenése és megerősödése
- technikai–technológiai színvonal javul
- idegenforgalmi infrastruktúra fejlődik
- turisztikai attrakciók száma nő
- turizmus fellendül (falusi-, lovas- és vadász- és gasztroturizmus)
- energiatakarékosság – megújuló energiaforrások alkalmazása

8. Megvalósítás

A fenntarthatósági pillérekre vonatkozó prioritások megvalósításához szükséges részprogramok, projektek kerülnek felsorolásra az alábbiakban, részletesen tárgyalva a várható eredményeket és a megvalósítás körülményeit, feltételeit (cél, célcsoport, ütemezés, partnerek, beruházási költség, megvalósítási keretek). Az egyes intézkedések kijelölésénél forrásként szolgáltak Bugyi Nagyközség Polgármesteri Hivatalának pályázati anyagai; a folyamatban lévő, vagy beadásra tervezett pályázatokon kívül a tervi hierarchiában felsőbb szinten lévő tervek, programok, koncepciók, stratégiák által megjelölt fejlesztési irányokat vettük figyelembe.

A megvalósítás keretét szolgáló pályázati lehetőséget jelenti az ÚMVP, az ÚSZT ágazati operatív programjai és a regionális operatív program (KMOP), melyek a 2011-2013, valamint a 2014-2020. időszakra tervezett konkrét programok terén nyújtanak segítséget a források megteremtésére. A jövőbeni pályázati lehetőségek még nem ismertek programszerűen, ezért nem került a közép- és hosszútávú javaslatokat illetően konkrét megvalósítási keret megjelölésre.

A fejlesztéseket illető döntésekben hangsúlyos szempont, hogy Bugyi Nagyközség Önkormányzata a települési szolgáltatások terén hosszútávon az önállóságra törekszik, csökkentve ezáltal a külső tényezőktől való függés veszélyét.

8.1 Környezeti pillér

A fenntarthatóság három alappillére közül a környezeti alappillér a helyi környezet káros anyagoktól való védelmével és a természeti erőforrások hatékony hasznosításával járul hozzá a lakosság hosszú távú jólétéhez, valamint a növény- és állatvilág életkörülményeinek fenntartásához és sokféleségének megőrzéséhez.

8.1.1 környezeti elemek és rendszerek állapotának védelme

A program célja:

- a környezeti elemek: levegő, talaj, felszíni és felszín alatti vizek, az élővilág jó állapotának fenntartása, egyben a környezeti értékek megóvása, mely magában

foglalja az értékek megőrzését, helyreállítását vagy a károsodás megelőzését, minimalizálását

A program prioritásának indoklása:

- a környezet a fenntarthatóság három alappillérének egyike, jó állapotának megőrzése a jelen és jövő generációi számára elengedhetetlen

A program várható eredményei:

- a környezetterhelés csökken, nem alakulnak ki irreverzibilis folyamatok, megfelelő életkörülmények teremthetők az ott élők számára

8.1.2 Rendezett zöldfelületi rendszer kialakítása és fenntartása

A program célja:

- a települési környezet javítása, a biológiai aktivitás és esztétikai érték növelése

A program prioritásának indoklása:

- a megfelelően kialakított települési zöldfelületi rendszer a lakosság jólétét szolgálja, javítja a települési klímát, jótékonyan befolyásolja a településképet, a mezővédő erdősávok csökkentik a deflációt

A program várható eredményei:

- élhetőbb települési környezet, külterületi defláció csökkenése, élőhelyfenntartás/teremtés

8.1.3 Megújuló energiaforrások alkalmazása helyi szinten

A program célja:

- a megújuló energiaforrások felhasználási arányának növelése, környezetbarát technológiák bevezetése a településen

A program prioritásának indoklása:

- Mindenütt egyre nagyobb problémát okoznak a növekvő energiaárak, az energiaellátás biztonsága, versenyképessége – a fosszilis energiahordozók nem használhatóak fel a kimerülésig. Törekedni kell az energiatakarékosságra (az Európai Unió célkitűzései között szerepel, hogy a tagállamok a 2008–2016-ig terjedő időszakban évi 1% energiatakarékosságot érjenek el), szükség van a megújuló energiaforrások felhasználásának növelésére.

A program várható eredményei:

- Hosszú távon csökken az energiaszolgáltatóktól való függőség, csökkennek az energiaárak, a környezetre gyakorolt terhelések, káros hatások.

8.1.4 Infrastrukturális helyzet fejlesztése

A program célja:

- Bugyi Nagyközség megközelíthetőségének javítása, a települési infrastruktúra fejlesztése

A program prioritásának indoklása:

- a megfelelő infrastrukturális kiépítettség nagymértékben hozzájárul a beruházások, tőke idevonzásához és a környezeti elemek, ill. rendszerek védelméhez

A program várható eredményei:

- gazdasági fellendülés, életkörülmények javulása, a település bekapcsolása a kistérség, a térség vérkeringésébe.

8.2 Társadalmi pillér

A jelenlegi és a jövő generációk számára szükséges a társadalmi feltételek biztosítása az egészséges, biztonságot nyújtó attraktív élettér kialakításához.

8.2.1 Humán erőforrás fejlesztése

A program célja:

- Az oktatási rendszer, ill. az iskolarendszeren kívüli képzések fejlesztése, szociális és egészségügyi ellátás minőségének javítása, társadalmi szemléletformálás, együttműködés és partnerség kialakítása a gazdasági fejlődés, a jobb, egészségesebb életkörülmények, javuló életminőség megteremtése érdekében.

A program prioritásának indoklása:

- a komplex társadalmi-gazdasági-környezeti fejlődés elengedhetetlen feltétele a humán erőforrások fejlesztése

A program várható eredményei:

- a humán erőforrások hatékony felhasználása, a munkavállalók versenyképességének növelése, együttműködés és partnerség létrejötte a gazdasági szféra, a civil társadalom és a közigazgatás között

8.2.1 Egészségügyi és szociális helyzet fejlesztése

A program célja:

- egészséges és kulturált környezet, illetve életkörülmények biztosítása, életminőség javítása

A program prioritásának indoklása:

- az önkormányzat alapvető feladatai közé tartozik az egészségügyi és szociális ellátás biztosítása

A program várható eredményei:

- az életminőség javulása

8.2.3 Kisebbségi és esélyegyenlőségi jogok biztosítása

A program célja:

- a településeken élő kisebbség és fogyatékos személyek számára az őket megillető jogok biztosítása

A program prioritásának indoklása:

- a településen élő kisebbség és fogyatékos személyek a társadalom és a helyi közösség egyenrangú tagjai, ezért meg kell teremteni azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik számukra a társadalmi életben való részvételt

A program várható eredményei:

- a társadalom minden tagja számára egyenlő és optimális életkörülmények biztosítása

8.2.4 Kulturális élet fellendítése, a községi civil élet felpezsdítése

A program célja:

- a település különböző érdeklődésű társadalmi csoportjai számára szervezett programokkal a kikapcsolódási igények kielégítése

A program prioritásának indoklása:

- Jelenleg a lakosság szerint is problémát jelent a korlátozott kulturális és egyéb kikapcsolódási lehetőség, leginkább a fiatalok számára községi szinten szervezett programok hiánya érezhető.

A program várható eredményei:

- A kikapcsolódási lehetőségek bővülése, a fiatalok számára is vonzó szervezett programok a közösségi élet felpozícióját eredményezik. A fiatalok igényes keretek között történő szórakoztatása és kulturális igényeik fejlesztése pozitívan hat a község hangulatának e társadalmi réteg által történő megítélésére, erősítve bennük a település iránti kötődést is.

8.3 Gazdasági pillér

A fenntartható helyi gazdasági rendszer előnyben részesíti a helyi lehetőségeket, adottságokat és erőforrásokat, prioritásként jelenik meg a környezeti szempontok érvényesítése, a környezetet érő terhelések minimalizálása.

8.3.1 Az Önkormányzat hatékony működéséhez szükséges gazdasági feltételek biztosítása

A program célja:

- a települési önkormányzati feladatok ellátásához szükséges tőke előteremtése, biztosítása

A program prioritásának indoklása:

- a települési kötelező és a vállalt feladatok ellátása az önkormányzat feladata, biztosítva ezzel a település lakosságának megfelelő életminőségét és elősegítve a község fejlődését

A program várható eredményei:

- hatékony és gazdaságos önkormányzati működés

8.3.2 A mezőgazdaság fenntarthatóságának elősegítése

A program célja:

- Az erőforrásokkal kíméletesen gazdálkodó, hatékony és fenntartható mezőgazdaság kialakítása, mely és megélhetési forrást biztosít és segít fenntartani a természeti, környezeti értékeket.

A program prioritásának indoklása:

- A község legnagyobb gazdasági erőforrása az igen jó termőképességű talaj. A községben tradicionálisan kialakult mezőgazdaság eltartóképessége azonban javításra szorul. A mezőgazdaság, mint tájhasználati forma egyben kulcsfontosságú a természeti erőforrások (talaj, vízbázisok, élővilág) fenntartható használatában, a kultúrtáj ápolásában és a biodiverzitás megőrzésében.

A program várható eredményei:

- A fenntartható mezőgazdasági földhasználati és gazdálkodási rendszerek alkalmazása hozzájárul a versenyképesség javulásához, a mezőgazdaság a termelési funkción túl környezeti, társadalmi, ökoszociális feladatok ellátására is képessé válik, közösségi haszna várhatóan megnő.

8.3.3 Gazdasági szektor fejlesztése

A program célja:

- Bugyi Nagyközség gazdaságának húzóágazata a mezőgazdaság és a turizmus, azonban a település több lábon állásához szükség van a szekunder szektor további fejlesztésére, mindehhez megfelelő koordináció és kedvező feltételek biztosítására. A gazdaság fejlesztésekor ugyanakkor nem kerülhetnek háttérbe a környezetvédelmi szempontok és a környezettudatos magatartás.

A program prioritásának indoklása:

- A gazdaság dinamikus fejlesztéséhez, a beruházások, a tőke idevonzásához szükség van a gazdaság diverzifikációjára.

A program várható eredményei:

- gazdasági fellendülés, mezőgazdaság eltartó-képességének javulása (az arra épülő feldolgozóiparnak köszönhetően), munkahelyek létrejötte, életkörülmények javulása

8.3.4 Falusi turizmus, lovasturizmus, vadászturizmus fellendítése

A program célja:

- alternatív jövedelemforrás teremtése

A program prioritásának indoklása:

- a gazdasági struktúra bővítése céljából reális lehetőség nyílik a turisztikai potenciálok kihasználására

A program várható eredményei:

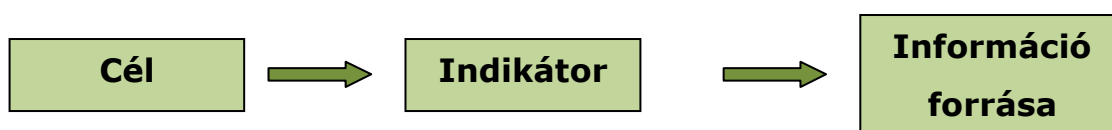
- növekvő idegenforgalom, megélhetési lehetőségek bővülése

9. Monitoring és visszacsatolás

A Local Agenda 21 program keretén belül szükség van az előrehaladás, a bekövetkezett változások, a teljesítmény értékelésére. Az egyes részek előrehaladásának méréséhez olyan egzakt mutatószámok (indikátorok) szükségesek, amelyek segítségével értékelhetők a bekövetkezett változások. Az indikátorok a környezeti-, társadalmi-, gazdasági folyamatok elemzéséhez, teljesítményértékeléshez nyújtanak segítséget és az információkat közérthető formában juttatják el a célszemélyekhez. Hozzájárulnak a társadalom szereplőinek tudatossága és viselkedése közötti eltérés csökkentésére, segítik a döntési folyamatok koordinációját – mindezt a fenntarthatóság alapelveinek érvényesülése érdekében. A fenntartható fejlődés három pillérén – a gazdasági aktivitás szintjén, a szociális viszonyok alakulásán és a környezet minőségén – bekövetkezett változásokat kell nyomon követni. A meghatározott mutatók hatás-ellenhatás párokra épülnek, melyekkel szemben a fő követelmények (SMART-rendszer):

- Alkalmas eredmények mérése
- Specifikus, konkrét
- Mérhető
- Elérhető, rendelkezésre áll
- Releváns, reális
- Időponthoz kötött

44. ábra: Indikátorok kritériumai

Azonban a LA21 nem csak racionális (főként gazdasági) érvekkel leírható élethelyzetekre kíván hosszú távú programot adni, hanem céljai között szerepel az érzelmi, mentális viszonyok változtatása is. Ezért szükség van olyan indikátorok alkalmazására is, melyek látszólag szubjektív értékítéletet jelenítenek meg, de ezen folyamatok értékelése elengedhetetlen jelentőségű a települést tekintve.

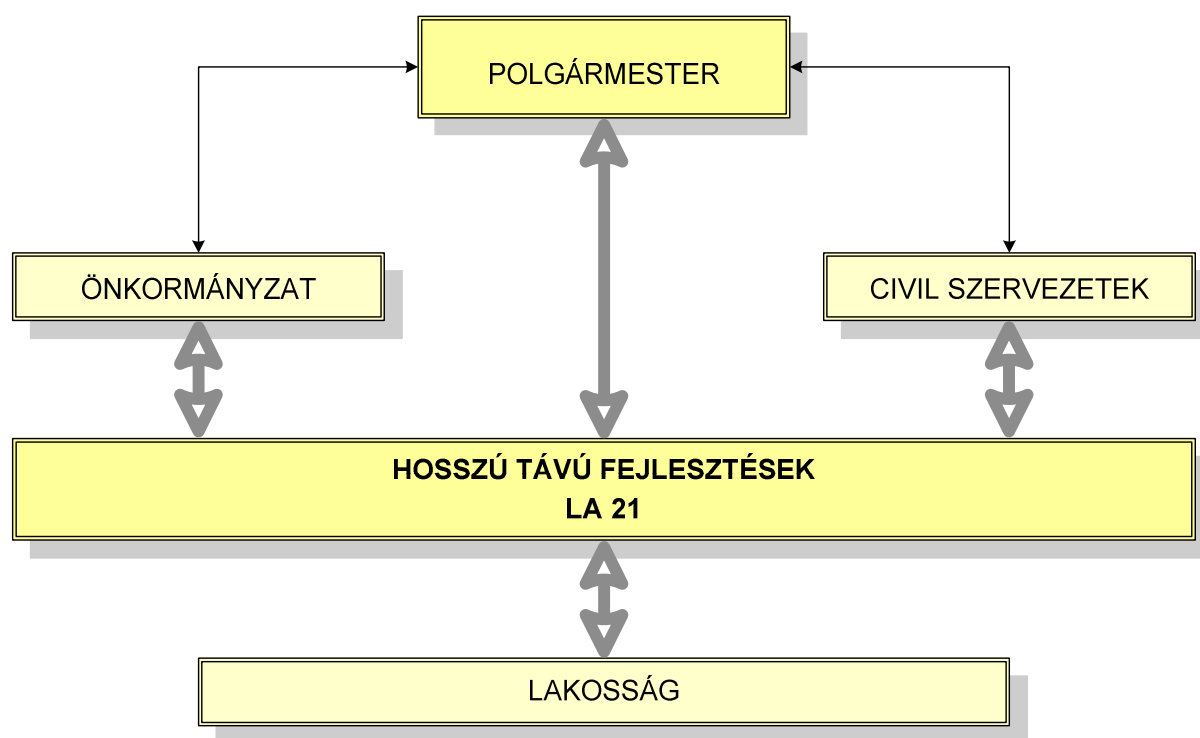
Fontos hangsúlyozni, hogy az egyes indikátorok nem elsősorban egy-egy állapot leírására törekednek, hanem a LA21 előrehaladásával, megvalósulásával kapcsolatos változásokat

mutatják be, és alkalmasak a közösségi teljesítmény mérésére, vagy akár az országos, ill. nemzetközi trendekkel való összehasonlításra. Így a település össze tudja vetni saját fejlődését a szélesebb körű változásokkal.

A meghatározott célkitűzések megvalósulásának nyomon követése elsősorban az Önkormányzatok feladatkörébe tartozik. Továbbá biztosítani kell a szolgáltatók, a lakosság tájékoztatását az eredményekről és bekövetkezett változásokról.

A Local Agenda 21 program megvalósításának partnerségi kapcsolatait a 28. ábra szemlélteti.

45. ábra: A megvalósulás nyomon követése – partnerségi kapcsolatok

Az indikátorok meghatározásánál jól mérhető, a KSH adatbázisában is szereplő statisztikai paramétereket választottunk, melyeket táblázatos formában foglaltunk össze. Ezen fenntarthatósági pillérenként készített táblázatok ötvenkénti kitöltésével hosszú távon is nyomon követhetők az időközben bekövetkezett változások, folyamatok.

9.1 Célok és indikátorok – Környezeti pillér

Részcélok	Indikátorok	2012	2013	2016	2020	2025	2030
Környezet elemek és rendszerek állapotának védelme	összes elszállított települési szilárd hulladék mennyisége (t)	506,5	506	503	503	502	500
	szelektív hulladékgyűjtésben elszállított települési szilárd hulladék mennyisége						
	komposztáló háztartások száma (db)	10	10	12	15	16	20
	biohulladék mennyisége (t)	-	-	-	-	-	-
	helyi védettség alatt álló területek (m2)	2000	2000	2000	2000	2000	2000
	felújításra szoruló középületek száma (db)	2	2	2	1	1	1
	zajszennyezés mértéke (dB)						
	szén-dioxid (CO2) koncentráció (ppm)						
Rendezett zöldfelületi Rendszer kialakítása és fenntartása	erdőművelési ág aránya a területhasználatban (%)						
	biológiai aktivitás mértéke (%)						
	összes zöldterület a településszerkezetben (m2)						
	egy főre jutó zöldterület (fő/m2)						
	szabványos játszóterek száma (db)	1	1	3	3	3	3
Megújuló energiaforrások Alkalmazása helyi szinten	fenntartható energiahasználat témájú előadások résztvevőinek száma (fő)						
	megújuló energiaforrást alkalmazó középületek száma (db)	0	0	1	2	2	3
	megújuló energiaforrást alkalmazó háztartások száma (db)	35	36	38	42	45	50
	egy főre jutó összes energiafogyasztás (fő/MJ)						
Infrastrukturális helyzet fejlesztése	burkolt utak aránya (%)	100	100	100	100	100	100
	közcsonna-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	1446	1450	1465	1520	1615	1763
	közütemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	1679	1683	1689	1693	1710	1732
	szennyező anyagok mennyisége az ivóvízben (határérték felett/alatt)						
	önkormányzati kiépített járda hossza (km)	4,8	4,8	5,3	5,5	6,2	7
	szilárd burkolatú külterületi utak hossza (km)	0	0	0	0	10	10
	szilárd burkolatú belterületi utak hossza (km)	54	54	54	54	54	54

9.2 Célok és indikátorok – Társadalmi pillér

Részcélok	Indikátorok	2012	2013	2016	2020	2025	2030
435Humán erőforrás fejlesztése	állandó népesség száma (fő)	5327	5312	5300	5390	5395	5400
	elvándorlások száma (eset)	54	62	68	59	65	61
	környezeti neveléssel kapcsolatos rendezvények száma az óvodában és iskolában	20	20	22	22	25	25
	felntőtképzésben résztvevők száma (fő)	63	61	66	68	70	72
	középiskolai oktatásban részesülők száma (fő)	185	187	192	188	191	195
	felsőfokú oktatásban részesülők száma (fő)	46	48	50	56	62	64
	általános iskolai tanulók száma (fő)	410	430	402	430	430	433
	közcélú foglalkoztatásban résztvevők száma (fő)	26	38	44	49	53	55
	nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	184	189	186	182	173	170
Egészségügyi és szociális helyzet fejlesztése	a háziorvosi ellátásban megjelentek és a meglátogatottak száma (eset)	29540	29538	29610	29650	29690	29685
	öregedési index *	116,9%	116%	117%	118%	119,5%	120%
	születések száma (fő)	40	43	45	49	52	53
	szociális gondozásban részesülők száma (fő)	7	8	7	8	6	6
	családsegítő szolgáltatást igénybe vevők száma (fő)	170	172	178	182	181	178
	önkormányzati segélyezésben részesülők száma (fő)	700	730	770	790	810	835
Kisebbségi és esély-egyenlőségi jogok biztosítása	kisebbség működésére az önkormányzati költségvetésben elkülönített keret(Ft)	0	0	0	0	0	0
	német nyelvet tanuló óvodások és iskolások száma összesen (fő)	42	44	41	39	41	45
	akadálymentesített intézmények száma a településen (db)	12	12	12	13	24	24
Kulturális élet fellendítése, a községi civil élet felpozíciója	kulturális rendezvények száma (db)	24	24	26	26	28	28
	kulturális rendezvényeken részt vevők száma (fő)	720	720	780	780	840	840
	fiatalok számára tartott rendezvények száma (db)	12	12	14	16	18	20
	civil szervezetek száma (db)	5	5	5	5	5	5
	a könyvtár beiratkozott olvasóinak száma (fő)	725	750	797	850	876	920
	településhez való kötődés (%)	70	70	70	70	70	70

9.3 Célok és indikátorok – Gazdasági pillér

Részcélok	Indikátorok	2012	2013	2016	2020	2025	2030
Lakosságszám							
Önkormányzat Hatékony működéséhez szükséges gazdasági feltételek biztosítása	önkormányzati bevételek összesen (eFt)	1148748	1387972	1627196	2434886	2813316	3530988
	önkormányzati kiadások összesen (Ft)	1148748	1387972	1627196	2434886	2813316	3530988
	adóbevételek (Ft)	15954600	17528700	19102800	23825100	25400200	28548400
	összes elnyert pályázati forrás (Ft)	19080000	21661543				
	összes kifizetett pályázati önerő (Ft)	2962000	-				
A mezőgazdaság fenntarthatóságának elősegítése	összes mezőgazdasági használatú földterület (ha)						
	agrárkörnyezetgazdálkodási programban érintett földterület (ha)						
	egyéni gazdaságok száma (db)	20	20	21	21	23	24
	kistermelői gazdaságok száma (db)	118	118	120	122	123	125
	mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdasági szervezetek száma (db)	19	19	21	20	22	25
	biotermesztés alatt álló földterület (ha)	-	-	-			
	energianövények termesztésére használt földterület (ha)	-	-	-			
Gazdasági szektorok fejlesztése	ipari szektorban foglalkoztatottak száma (fő)	522	524	531	535	539	540
	ipartelepek száma (db)	1	1	1	1	1	1
	bejegyzett vállalkozások száma (db)	381	383	392	398	403	405
	környezetbarát technológiák alkalmazása (%)						
Falusi turizmus, lovas- turizmus, vadászturizmus, horgászturizmus fellendítése	szálláshelyek száma (db)						
	összes szállásférőhelyek száma (db)	1	1	1	1	1	1
	vendégéjszakák száma az összes szálláshelyen (vendégéjszaka)	24	24	24	24	24	24
	külföldiek által eltöltött vendégéjszakák száma az összes szálláshelyen						
	vendéglátóhelyek száma (db)	5	5	6	6	8	10
	turisztikai információs pontok, irodák száma (db)	0	0	0	1	1	1